

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

นโยบายการบัญชีและการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของ
บริษัทอุตสาหกรรมเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

Accounting Policy And Financial Ratios Analysis of
Agribusiness Industry in the Stock Exchange of Thailand

เสนอ

จน.

๘๗๕๙๗

๒๕๔๗

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ)

เลขหมู่.....

56631

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

เลขทะเบียน.....

วัน,เดือน,ปี 12 ก.ค. 2548

1147122
บ.....
ก.....

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : นโยบายการบัญชีและการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัท
อุตสาหกรรมการเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

นักศึกษา : นางสาวสุชาดา ชาญสง่าเวช

ระดับการศึกษา : บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : บริหารธุรกิจ

ประธานกรรมการ : รองศาสตราจารย์อมรศรี ตันพิพัฒน์

อุตสาหกรรมการเกษตรจัดได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่สำคัญของประเทศไทย จากสภาพการณ์เศรษฐกิจตกต่ำที่ผ่านมาสาเหตุสำคัญประการหนึ่งซึ่งเนื่องจากงบการเงินไม่สามารถแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินที่แท้จริงของธุรกิจได้ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีมีทางเลือกปฏิบัติได้หลายวิธี และแต่ละวิธีจะส่งผลต่อการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของธุรกิจที่แตกต่างกัน ผู้ใช้งบการเงินสามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม หากได้ทราบถึงวิธีทางการบัญชีที่ธุรกิจนั้นเลือกใช้ โดยนำการวิเคราะห์ทางการเงินมาใช้ร่วมด้วย เพื่อให้ทราบฐานะการเงิน การดำเนินงาน และแนวโน้มของธุรกิจต่าง ๆ รวมถึงสภาพการณ์ภายนอกที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจ การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษานโยบายการบัญชีที่บริษัทในอุตสาหกรรมการเกษตรเลือกใช้และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินรวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ของดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจกับอัตราส่วนทางการเงิน โดยวิธีการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2542-2546 ของบริษัทในธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่าบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรส่วนใหญ่มีการเปิดเผยนโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี แต่มีบางเรื่องที่มีการเปิดเผยในส่วนอื่นของหมายเหตุประกอบงบการเงิน บริษัทส่วนใหญ่ใช้วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ โดยวิธีการคำนวณจากร้อยละของยอดลูกหนี้ และนิยมจัดกลุ่มลูกหนี้ตามอายุของลูกหนี้ ส่วนรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศนั้น ส่วนใหญ่จะบันทึกรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่เกิดระหว่างปีโดยบันทึก ณ วันที่เกิดรายการ ส่วนวันที่ เกิดในงบดุลบันทึก ณ วันนั้น สำหรับการตีราคาสินค้าคงเหลือจะใช้วิธีการถ่วงเฉลี่ย หรือวิธีการคำนวณราคาทุนหรือราคาตลาดที่ต่ำกว่า ในด้านของวัตถุดิบ สินค้าระหว่างผลิต วัสดุไม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปิดเผยวิธีที่ใช้คำนวณราคาหุ้นและวิธีตีราคาสินค้าคงเหลือ เรื่องการรับรู้รายได้ มีการเปิดเผยไม่ครบถ้วนตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนด

อัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2546 พบว่า อัตราส่วนในกลุ่มกระแสเงินสด กลุ่มสภาพคล่อง มีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่กลุ่มประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ และอัตราส่วนประสิทธิภาพในการหากำไรยังมีแนวโน้มที่ลดลง ส่วนอัตราด้านความสามารถในการก่อหนี้มีอัตราส่วนที่ลดลงแสดงว่ากิจการส่วนใหญ่มีการปรับตัวไปในทางด้านที่มีแนวโน้มสภาพคล่องเพิ่มขึ้น

ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ พบว่า อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน คืออัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียนธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตร หากมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยมีลักษณะที่สูงขึ้นจะทำให้มีผลกระทบต่ออัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน โดยที่อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จะมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการ และการไหลเข้าออกของเงินทุนในกิจการ ส่วนในด้านอัตราเงินเฟ้อ ถ้าอัตราเงินเฟ้อมีมากก็จะส่งผลถึงการจัดหาเงินทุนมาใช้หมุนเวียนในกิจการก็จะต้องเพิ่มขึ้น

ABSTRACT

Title : Accounting Policy And Financial Ratios .Analysis of Agribusiness Industry in the Stock Exchange of Thailand

Student : Miss Suchada Chansangawech

Level of Study : Master of Business Administration

Major : Business Administration

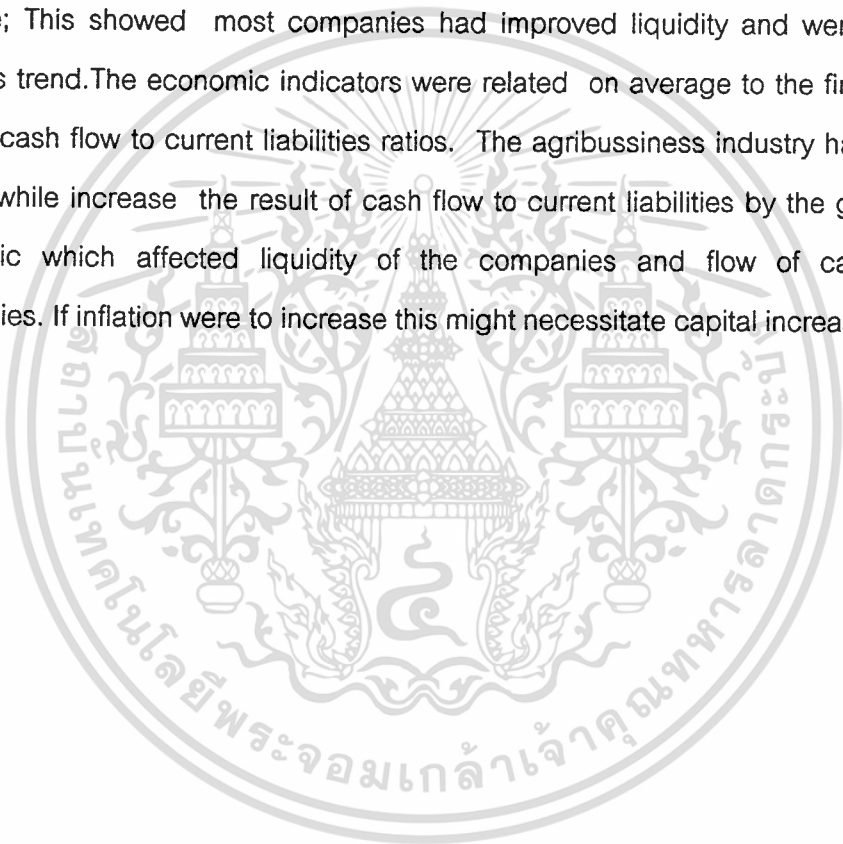
Advisor : Associate Professor Amornsri Tanpipat

The agribusiness Industry is a fundamental industry of Thailand. Incorrect display of the performance and financial status of these companies has been subject to financial criticism. The accounting standards have many approaches to practice for each accounting transaction that can cause different performance and financial status. Knowing the accounting policy can enable investors to make clearer decisions and financial ratios are a tool that measure the financial performance financial position and trend of business. Moreover, it can indicate if performance was impacted by the economy. The objectives of this study were to study the accounting policy that was selected including the changing of accounting policy, and comparative financial analysis of ratios and also to study the relation of economic indicators and the financial ratios. The study methods included the secondary data from the annual reports between 1999-2003 of companies in The Stock Exchange of Thailand which were used for quantitative analysis.

The results of the study indicated that most companies in the agribusiness industry selected accounting policy in accordance with accounting standards. However, there are some cases where other parts of the notes to financial statement were disclosed. Most companies set up allowance for doubtful debts by the percentage of aging of the accounts receivable balance method. Foreign exchange gains and losses are included in determining earnings. The inventory cost was calculated by the average

method and lower of cost or net realizable value. Material and work in process did not disclose the calculated cost and methods of the inventory. Revenue recognition were disclosed incompletely in standard accounting.

Average financial ratios of agribusiness industry between 1999-2003 showed that the ratios of cash flow and liquidity ratios were improving but asset management ratios and profitability ratios were declining and debt management ratio was below average; This showed most companies had improved liquidity and were above the previous trend. The economic indicators were related on average to the financial ratios, namely cash flow to current liabilities ratios. The agribusiness industry had economic growth while increase the result of cash flow to current liabilities by the growth of the economic which affected liquidity of the companies and flow of capital in the companies. If inflation were to increase this might necessitate capital increases.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาดูงานครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์อมรศรี ตันพิพัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการ สนับสนุนความรู้และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการศึกษาจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังได้รับคำแนะนำเพิ่มเติม ตลอดจนการตรวจแก้ไขการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากรองศาสตราจารย์ ดร. กุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน ที่กล่าวมาแล้วเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่ ๆ น้อง ๆ ทุกท่านในที่ทำงานรวมถึงเพื่อน ๆ MBA รุ่น 7 ทุกท่านที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือผู้ศึกษามาโดยตลอด ทำให้รายงานการศึกษาดูงานฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี สำหรับการศึกษาดูงานครั้งนี้หากมีข้อบกพร่อง ผู้ศึกษาขออภัยไว้แต่ เพียงผู้เดียว

สุชาดา ชาญสง่าเวช
12 กันยายน 2547

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(1)
สารบัญ	(2)
สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์	5
การตรวจเอกสาร	6
วิธีการศึกษา	10
บทที่ 2 อุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร	13
งบการเงิน	16
นโยบายการบัญชี	19
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	22
รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ	24
การตีราคาสินค้าคงเหลือ	25
การรับรู้รายได้	27
อัตราส่วนทางการเงิน	28
ทฤษฎีระบบ	33
การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้น	37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
บทที่ 3 ผลการศึกษา	40
นโยบายการบัญชีที่บริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรเลือกปฏิบัติ	40
การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร	49
การหาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่มีต่อผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร	55
กลุ่มดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่คัดเลือกมามีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเฉลี่ย ทางการเงิน	59
บทที่ 4 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการศึกษา	62
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	68
ประวัติผู้ศึกษา	87

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การเลือกใช้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้สำหรับปีพ.ศ. 2542-2546	42
2 การเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับการแปลงค่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสำหรับปีพ.ศ. 2542-2546	43
3 การเลือกใช้วิธีการคำนวณราคาทุนของสินค้าคงเหลือสำหรับปีพ.ศ. 2542-2546	45
4 การเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้รายได้สำหรับปีพ.ศ. 2542-2546	47
5 ดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ	55
6 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ	57
7 ดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร	61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มกระแสเงินสดอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร	50
2 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มความคล่องตัวอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร	51
3 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มแสดงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์อุตสาหกรรม ธุรกิจการเกษตร	52
4 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มแสดงประสิทธิภาพในการหากำไรอุตสาหกรรม ธุรกิจการเกษตร	53
5 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มความสามารถในการก่อหนี้อุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร	54

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางการแข่งขันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินงานหรือการตัดสินใจลงทุนต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ ดังเช่นในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2547 เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวต่อเนื่อง แม้ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุนลดลงบ้างจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก และสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่การบริโภคของภาคเอกชนยังสูงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปริมาณสินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลที่ขยายตัวสูงขึ้น เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปรับตัวลดลงจากอัตราร้อยละ 2 เหลือเพียงร้อยละ 1 โดยได้รับแรงหนุนสำคัญจากภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ (ธนาคารแห่งประเทศไทย : 2546) นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมของกิจการแต่ละแห่งก็ยังคงมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางการบัญชีในการวางแผนควบคุมเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ผู้บริหารในฐานะผู้ที่มีหน้าที่จัดสรรทรัพยากรขององค์การให้เกิดประโยชน์สูงสุดย่อมต้องการข้อมูลที่ถูกต้องทันเวลาและเชื่อถือได้ ข้อมูลที่ผู้บริหารต้องการอาจแตกต่างกันไปตามสถานการณ์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่เกิดขึ้น ในอดีตนั้นข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการไม่ได้สะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ที่แท้จริงในกิจการ

กลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรก็เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรม ซึ่งทำการซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในด้านต่าง ๆ โดยลักษณะการดำเนินงานของบริษัทนั้นเริ่มตั้งแต่การซื้อปัจจัยการผลิตจากผู้ผลิตนำมาร่วมกับทรัพยากรและความรู้ความสามารถของกิจการนั้น ๆ จะได้ผลผลิตการเกษตรเบื้องต้นเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภค หรืออาจจะมีการแปรรูปรวมถึงการเก็บรักษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ ธุรกิจด้านการเกษตรจึงนับได้ว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ และมีลักษณะเฉพาะต่างจากอุตสาหกรรมอื่น เนื่องจากตัวของผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่หลากหลายเช่น สัตว์เลี้ยงไว้เพื่อขาย การเพาะปลูก ดันทุนการเตรียมการเพาะปลูก และมีการแปรรูปผลผลิต ซึ่งผลทำให้มีลักษณะปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น จึงส่งผลต่อแนวทางการปฏิบัติทางการบัญชี และการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใช้งานเห็นประโยชน์ของเอกสารนี้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลือกใช้วิธีการปฏิบัติทางการบัญชี ที่มีลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรมดังนั้นมาตามฐานการบัญชี ฉบับที่ 42 (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย : 2547) กำหนดไว้ว่า อุตสาหกรรมที่มีลักษณะเฉพาะ ควรเปิดเผยข้อมูลถึงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่อุตสาหกรรม นั้น ๆ ใช้อยู่ วิธีปฏิบัตินั้นจะเป็นที่นิยมแพร่หลายในอุตสาหกรรมนั้นเนื่องจากผู้ใช้งบการเงิน โดยทั่วไปอาจไม่คุ้นเคยกับอุตสาหกรรมประเภทนั้น

ในปัจจุบันธุรกิจการเกษตรบางส่วนได้เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้นจึงมีความ จำเป็นที่บริษัทเหล่านี้ต้องนำเสนอข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเพื่อประโยชน์กับ ผู้ใช้งบการเงินกลุ่มต่าง ๆ และความต้องการข้อมูลที่แตกต่างกันไป เช่น ผู้ลงทุน มักต้องการทราบ ถึงสมรรถภาพในการทำกำไรทั้งปัจจุบันรวมถึงแนวโน้มในอนาคต ซึ่งสามารถใช้อัตราผลตอบแทน และความเสี่ยงจากการลงทุนเพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าจะซื้อขายหรือถือเงินลงทุนในธุรกิจรวมทั้ง การประเมินความสามารถในการจ่ายเงินปันผล ส่วนผู้ให้กู้จำเป็นต้องการข้อมูลในการประเมินความ สามารถของกิจการในการชำระหนี้จ่ายดอกเบี้ยและคืนเงินกู้เมื่อครบกำหนด เพื่อให้ประกอบการ พิจารณาในการให้สินเชื่อ รวมถึงลูกจ้างและพนักงานต้องการข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการ จ่ายค่าตอบแทน ความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของกิจการ ดังนั้นเครื่องมือ ประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน การดำเนินงาน ของกิจการก็คือการวิเคราะห์งบการเงินของกิจการ ซึ่งนอกจากจะทำให้ทราบถึงฐานะการเงินและ ผลการดำเนินงานแล้วข้อเท็จจริงที่ได้มานั้นยังสามารถนำมาประกอบการวางแผนควบคุม และ ตัดสินใจ อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์งบการเงินนั้นจะมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้นหากมีการ วิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อให้ทราบถึงสถานะตำแหน่งของกิจการที่แท้จริง โดยจะมีการเปรียบเทียบกับ งบวัดก่อนของกิจการและเปรียบเทียบกับกิจการคู่แข่งในธุรกิจประเภทเดียวกัน ซึ่งสามารถจะ ทำให้คาดการณ์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจที่มีต่ออุตสาหกรรมการเกษตร ไม่ว่าจะ เป็นการเปลี่ยนแปลงจากรายได้ประชาชาติ รายจ่ายเพื่อการบริโภค อัตราเงินเฟ้อ และอัตรา ดอกเบี้ยซึ่งล้วนเป็นดัชนีชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อ อุตสาหกรรมการเกษตร การศึกษาวิจัยนี้จะป็นแนวทางให้ทราบว่า การเปลี่ยนแปลงของภาวะ เศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานอย่างไร รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของดัชนีชี้วัดภาวะ เศรษฐกิจตัวใดที่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแล้วจะมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงิน ความอยู่รอดในภาวะปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร เพื่อเตรียมการหรือตัดสินใจในการรองรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ ซึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หากเหตุการณ์ นั้นเกิดขึ้นจริงตามที่คาดการณ์ การเตรียมการล่วงหน้าจะสามารถลดผลเสียหายจากเหตุการณ์นั้นลงได้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีในงบการเงิน รวมถึงในส่วนของหมายเหตุประกอบงบการเงินของธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
2. เพื่อศึกษาถึงการหาอัตราส่วนทางการเงิน และศึกษาถึงการวิเคราะห์แนวโน้มทางด้านธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจกับอัตราส่วนทางการเงิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างในทางเลือกด้านต่างๆและในด้านภาพรวมของนโยบายการบัญชีในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรที่ปฏิบัติอยู่ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลนโยบายของการบัญชีที่สำคัญ
2. เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานโดยผู้ที่ใช้งบการเงินควรที่จะต้องทราบและทำความเข้าใจและระมัดระวังในการใช้ประโยชน์จากงบการเงินเพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจที่มีต่ออัตราส่วนทางการเงินโดยสามารถประมาณถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และยังช่วยให้ผู้ประกอบการและผู้ลงทุนต่างคาดการณ์ถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นล่วงหน้า เพื่อช่วยในการวางแผนในการตัดสินใจและเลือกลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เพื่อใช้เป็นข้อมูลมาตรฐาน สำหรับช่วยให้ฝ่ายบริหารของบริษัทได้ใช้เป็นแนวทางในการควบคุมและปรับปรุงผลการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษานโยบายบัญชีในเรื่อง สินค้าคงเหลือ หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ การรับรู้รายได้ และรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ โดยศึกษาจากในหมายเหตุประกอบงบการเงิน การศึกษานโยบายบัญชีดังกล่าวสามารถเลือกได้หลายทางเลือกซึ่งส่งผลต่อข้อมูลในงบการเงิน การศึกษาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตร จำนวน 20 บริษัท ในช่วงปี พ.ศ. 2542- 2546

2. ศึกษาอัตราส่วนทางการเงิน 5 ด้าน รวม 15 อัตราส่วน ดังนี้
  - 2.1. ด้านกระแสเงินสด (Cash Flow Ratios) ประกอบด้วย 2 อัตราส่วน คือ
    - 2.1.1 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน
(Cash Flow/Current Liabilities Ratio)
    - 2.1.2 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินรวม
(Cash Flow/Total Liabilities Ratio)
  - 2.2 อัตราส่วนความคล่องตัว (Liquidity Ratios) ประกอบด้วย 4 อัตราส่วนคือ
    - 2.2.1 อัตราส่วนสินทรัพย์คล่องต่อหนี้สินหมุนเวียน
(Quick Assets/Current Liabilities Ratio)
    - 2.2.2 อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน
(Current Assets / Current Liabilities Ratio)
    - 2.2.3 อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม
(Current Assets/Total Assets Ratio)
    - 2.2.4 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม
(Working Capital/Total Assets Ratio)
3. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ (Activity Ratios) ประกอบด้วย 2 อัตราส่วนดังต่อไปนี้ คือ
  - 3.1. อัตราส่วนขายสุทธิต่อสินทรัพย์รวม
(Net Sales/Total Assets Ratio)
  - 3.2. อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม
(Operating Income/Total Assets Ratio)
4. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการหากำไร (Profitability Ratios) ประกอบด้วย 3 อัตราส่วนดังต่อไปนี้ คือ
  - 4.1 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อขายสุทธิ
(Operating Income/Net Sales Ratio)
  - 4.2 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม
(Net Income/Total Assets Ratio)

4.3. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

(Net Income/Shareholders' Equity Ratio)

5. อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ (Leverage Ratios) ประกอบด้วย 4 อัตราส่วนดังต่อไปนี้ คือ

5.1 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

(Total Liabilities/Total Assets Ratio)

5.2 อัตราส่วนผู้ถือหุ้นต่อแหล่งเงินทุนระยะยาว

(Current Assets/Current Liabilities Ratio)

5.3 อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

(Retained Earnings/Total Assets Ratio)

5.4 อัตราส่วนราคาตลาดหุ้นสามัญต่อหนี้สินรวม

(Market Value of Common Stocks/Total Liabilities Ratio)

นิยามศัพท์

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์ไว้ดังนี้

รายงานประจำปี หมายถึง รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของธุรกิจที่ฝ่ายบริหารจัดการทำขึ้นเป็นประจำหรือสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี ทั้งนี้เพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่อผู้ถือหุ้นและสาธารณชน

บริษัท หมายถึง บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

หนี้สูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้วแต่ไม่ได้รับชำระหนี้ และได้ตัดบัญชีออกจากบัญชีแล้ว

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง จำนวนที่ได้กั้นไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้และถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงิน เพื่อให้คงเหลือเป็นมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะเก็บได้

การตรวจสอบเอกสาร

ผลงานเท่าที่ค้นคว้าได้ในขณะนี้ จากการสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับนโยบายบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี มีดังนี้

พิชัย (2532) ทำการศึกษาเรื่องนโยบายการบัญชีของค่าใช้จ่ายในการพัฒนาธุรกิจเหมืองลิกไนต์ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ ธุรกิจเหมืองลิกไนต์ของภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย มีแนวปฏิบัติที่เหมือนกันในการบันทึกค่าใช้จ่ายในการสำรวจ ด้วยวิธีต้นทุนโครงการประสบผลสำเร็จ แต่มีความแตกต่างกันในการจัดประเภทบัญชีของค่าใช้จ่ายในการพัฒนา สำหรับการตัดบัญชีค่าใช้จ่ายในการพัฒนานั้นธุรกิจส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์หน่วยของผลผลิต ยกเว้นรัฐวิสาหกิจต่างประเทศตัดบัญชีเท่ากันทุกงวดตามเกณฑ์ระยะเวลาที่ได้รับประโยชน์ในด้านการแสดงรายการในงบการเงินมีการปฏิบัติแตกต่างจากมาตรฐานการบัญชี คือแสดงรายการเป็นสินทรัพย์อื่น ๆ แทนการแสดงเป็นสินทรัพย์ถาวร สำหรับการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านการบัญชีนั้น รัฐวิสาหกิจมีการเปิดเผยนโยบายการบัญชีของค่าใช้จ่ายในการพัฒนาในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ส่วนภาคเอกชนยังมีการเปิดเผยน้อยหรือไม่เปิดเผยเลย ดังนั้น หน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานการบัญชีในประเทศไทย ควรจะได้มีการพิจารณากำหนดมาตรฐานการบัญชีและการรายงานเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสำหรับกิจการเหมืองแร่โดยเฉพาะเหมืองลิกไนต์เพื่อให้มีกาปฏิบัติในแนวเดียวกัน

นันทวัฒน์ และคณะ (2540) ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางบัญชีกับค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบของหุ้นสามัญในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้ข้อมูลในระหว่างวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2530 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2539 การศึกษามุ่งเน้นค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรทางบัญชีที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบ โดยตัวแปรทางด้านบัญชีที่พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบ ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และขนาดของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย ซึ่งในอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น จะแสดงถึงความเสี่ยงที่ธนาคารจะสามารถรักษาอัตราผลตอบแทนให้อยู่ในระดับที่สูงต่อไปได้ในขณะที่ความสัมพันธ์ของขนาดของสินทรัพย์เฉลี่ย อาจจะสามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากหุ้นสามัญของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ มักจะเป็นหุ้นที่ได้รับความนิยมจากนักลงทุน ดึงเห็นได้จากปริมาณการซื้อขายที่มาก ความผันผวนของระดับราคาจึงมาก ประกอบกับมีมูลค่าตลาดสูง การเปลี่ยนแปลงของระดับราคาจึงมีลักษณะขึ้นนำตลาด ในขณะที่หุ้นสามัญของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็กมักได้รับความนิยม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่หรือใช้เพื่อการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สนใจจากนักลงทุนน้อยกว่าความผันผวนของระดับราคาจึงต่ำกว่า ส่วนตัวแปรทางบัญชีที่พบว่ามี ความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบ ได้แก่ ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ย และสินทรัพย์สภาพคล่องต่อหนี้สินรวม โดยตัวแปรทั้งสองแสดงถึงความสามารถในการรับมือกับ ปัจจัยมหภาคที่จะกระทบการดำเนินงานของธนาคาร กล่าวคือหากตัวแปรทั้งสองมีค่าสูง แสดง ถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูง ความเสี่ยงที่เป็นระบบจะต่ำ

ยุพา (2541) ศึกษาเรื่องนโยบายทางด้านการบัญชีที่เกี่ยวกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบ ลอยตัวพบว่า วิวัฒนาการของระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยได้พัฒนามาเรื่อย ๆ โดยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศเนื่องจาก ธุรกิจการค้าของไทยได้ขยายอยู่ตลอดเวลา และมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศการป้องกัน ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในปัจจุบันสามารถดำเนินการได้หลายวิธีและมี ค่าใช้จ่ายในระดับต่าง ๆ กัน ขึ้นอยู่กับว่าจะป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้มากน้อย เพียงใด ดังนั้น การที่กิจการจะลงทุนเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อป้องกันความ เสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับธุรกิจมากน้อยเพียงใด ดังนั้นผู้ดำเนินธุรกิจจะต้องเปรียบเทียบระหว่าง ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับค่าใช้จ่ายในการป้องกันความเสี่ยงให้เหมาะสม เพราะเป็นการป้องกัน ความเสี่ยงที่ปลอดภัยและประหยัด จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ อัตราแลกเปลี่ยน ได้ข้อสรุปว่า ในการลงบัญชีและในการนำเสนอรายงานทางการเงินจะเป็นไป ตามกฎเกณฑ์ของกิจการ ที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมที่จะกำหนดให้แสดงรายงานทาง บัญชีออกมาในลักษณะที่องค์กรต้องการ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ซึ่งแต่ละหน่วยงาน ก็จะมีออกข้อบังคับ กฎเกณฑ์ และมาตรฐานการบัญชีไว้ให้ธุรกิจต่าง ๆ ปฏิบัติตาม เพื่อให้เป็น มาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะเป็นผลให้สะดวกต่อการควบคุมและตรวจสอบ ตลอดจนสามารถให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบข้อมูลทางการบัญชีที่สมเหตุสมผล

จิราภรณ์ (2543) ทำการศึกษาเรื่อง อัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินและผลกระทบจากภาวะ เศรษฐกิจที่มีต่ออุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และคอมพิวเตอร์ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์พลังงานและ สื่อสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความ แตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร สมการถดถอย และสหสัมพันธ์ โดยรวบรวมข้อมูลจากงบ การเงิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 - 2541 ซึ่งผลการศึกษาอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน 5 ประเภท 15 อัตราส่วน พบว่า ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536 เกือบทุกอัตราส่วนของทั้ง 4 อุตสาหกรรมมีแนวโน้มไปใน ทิศทางเดียวกัน กลุ่มอัตราส่วนกระแสเงินสด มีค่าลดต่ำลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 และต่ำสุดในปีพ.ศ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2541 โดยเฉพาะอุตสาหกรรมสื่อสารที่มีค่าลดต่ำสุดกว่าอุตสาหกรรมอื่น ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่มีผลต่ออัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน พบว่าอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ได้รับผลกระทบจากอัตราความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ มีผลต่อกลุ่มอัตราส่วนกระแสเงินสด กลุ่มสภาพคล่องส่วนอัตราดอกเบี้ย และอัตราเงินเฟ้อจะกระทบต่อกลุ่มแสดงนโยบายทางการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้รับผลกระทบจากเงินเฟ้อเพียงดัชนีเดียวที่กระทบอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวมอุตสาหกรรมพลังงาน โดยผลกระทบจากอัตราเงินเฟ้อจะกระทบต่ออัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อขายสุทธิเพียงอัตราส่วนเดียว ในอุตสาหกรรมสื่อสารอัตราความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจมีผลกระทบต่ออัตราส่วนในกลุ่มสภาพคล่อง กลุ่มแสดงนโยบายทางการเงิน อัตราดอกเบี้ยจะมีผลกระทบต่อกลุ่มนโยบายทางการเงิน ส่วนทางด้านอัตราเงินเฟ้อจะมีผลกระทบต่ออัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนการหมุนเวียนของเงินทุน และอัตราส่วนราคาตลาดหุ้นสามัญต่อหนี้สินโดยรวม

บุญชู (2543) ทำการศึกษาเรื่อง อัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน และผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่มีต่ออุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มและอุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ผลการศึกษาสรุปได้ว่า อัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของทั้งสามอุตสาหกรรมลดลงอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2540 ยกเว้นด้านการก่อหนี้มีเพิ่มขึ้น และด้านอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ไม่แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างช่วงภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรืองและตกต่ำ โดยคาดว่าเกิดจากข้อจำกัดในการคำนวณอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินไม่นำค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดของบางบริษัทมารวม ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า มีเพียงอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมชนิดเดียวกัน ที่สะท้อนผลของความแตกต่างช่วงเศรษฐกิจรุ่งเรืองและตกต่ำสำหรับการศึกษาอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ย และอัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน

วรรณวิษา (2543) ได้ทำการศึกษา เรื่องนโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินบัญชีในอุตสาหกรรมธุรกิจด้านการเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ การเปิดเผยนโยบายการบัญชีในหัวข้อ "สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ" นโยบายการบัญชี ลักษณะการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีในงบการเงิน ซึ่งได้ทำการศึกษาโดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการศึกษาดังนี้ บริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ส่วนใหญ่เลือกใช้นโยบายการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการผิด

ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัญชีในแนวทางเดียวกัน โดยคิดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์วิธีเส้นตรงและคำนวณราคาทุนของสินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย นอกจากนั้นสำหรับการตีราคาสินค้าคงเหลือในปี พ.ศ. 2537-2540 ตีราคาสินค้าคงเหลือวิธีทุนหรือราคาตลาดที่ต่ำกว่า และปี พ.ศ. 2541 ใช้วิธีราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า ยกเว้นสินค้าระหว่างผลิตที่ไม่เปิดเผยทั้งวิธีที่ใช้คำนวณราคาทุนและวิธีตีราคาสินค้าคงเหลือและส่วนใหญ่ไม่เปิดเผยถึงการบันทึกต้นทุนการกู้ยืม ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงการบัญชีมีจำนวน 9 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงตามความสมัครใจ สำหรับการเปิดเผยข้อมูลเรื่องค่าเสื่อมราคาและสินค้าคงเหลือทุกบริษัทเปิดเผยครบถ้วนในเรื่อง การรับรู้รายได้และต้นทุนการกู้ยืมนั้น เปิดเผยไม่ครบถ้วน

พินดา (2544) ทำการศึกษาเรื่องนโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทในอุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่มที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การเปิดเผยนโยบายด้านการบัญชีภายใต้หัวข้อ "สรุปนโยบายด้านการบัญชีที่สำคัญ" ในหมายเหตุประกอบงบการเงินระหว่างปี พ.ศ. 2538 – 2542 มีบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มทำการเปิดเผยทั้งสิ้น 29 นโยบาย โดยในปี พ.ศ. 2538 – 2541 บริษัทได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 2 เรื่องนโยบายการบัญชีและในปี พ.ศ. 2542 บริษัทเปลี่ยนมาปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่อง นำเสนองบการเงินที่นำมาใช้แทนมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 2 โดยการเปิดเผยข้อมูลนโยบายการบัญชีในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่เลือกทำการศึกษาเรื่องค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีและการตัดบัญชีและการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ ซึ่งบริษัทส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มมีการเปิดเผยครบถ้วนตามข้อกำหนดใน มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 , 14 และ 30 ตามลำดับ โดยการเปิดเผยเกี่ยวกับค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ บริษัทส่วนใหญ่ทำการเปิดเผยข้อมูลโดยแสดงบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ และแยกบัญชีลูกหนี้การค้าต่างหากจากลูกหนี้อื่น ส่วนการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี และการตัดบัญชีบริษัทส่วนใหญ่แสดงด้วยยอดสุทธิรวมอยู่ในบัญชีสินทรัพย์อื่นในงบดุล และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ พบว่า เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาถึงนโยบายการบัญชี การเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี และการศึกษาอัตราส่วนทางการเงินรวมถึงผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศซึ่งส่งผลต่ออุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถแบ่งได้ 3 ส่วนดังนี้

1. ประชากร
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี 2542-2546 รวมทั้งหมด 20 บริษัท ดังนี้ คือ

รายชื่อบริษัทในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตร

1. บริษัทห้องเย็นเอเซีย ซีฟู้ด จำกัด (มหาชน)
2. บริษัทซีเฟรช อินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
3. บริษัทห้องเย็นโชติวัฒนาขนาดใหญ่ จำกัด (มหาชน)
4. บริษัทเชียงใหม่ฟรอนท์ฟู้ด จำกัด (มหาชน)
5. บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)
6. บริษัทชุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)
7. บริษัทพันธุ์สุกรไทย-เดนมาร์ค จำกัด (มหาชน)
8. บริษัทจีเอฟพีที จำกัด (มหาชน)
9. บริษัทลีลาพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)
10. บริษัทแพ็ค ฟู้ด จำกัด (มหาชน)
11. บริษัทปทุมไรชมิล แอนด์ แกรนารี จำกัด (มหาชน)
12. บริษัทซีฮอर्स จำกัด (มหาชน)
13. บริษัทสุรพลซีฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)

14. บริษัทศรีตรังแองโกร อินดัสทรี จำกัด (มหาชน)
15. บริษัทไทยลักซ์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)
16. บริษัทไทยอกริ ฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
17. บริษัทตรังผลิตภัณฑ์อาหารทะเล จำกัด (มหาชน)
18. บริษัทไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
19. บริษัทสหอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)
20. บริษัทยูนิชวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้รวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ในช่วงปี 2541-2546 ที่จัดเก็บเป็น CD-ROM ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งรายงานประจำปีของบริษัทจะประกอบด้วย งบการเงิน งบประกอบงบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณชน การศึกษาในครั้งนี้สนใจในเรื่อง หมายเหตุประกอบงบการเงินที่ว่าด้วยเรื่องการรับรู้รายได้ ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ สินค้าคงเหลือ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี โดยจะนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ และหาอัตราส่วนทางการเงินเพื่อเปรียบเทียบกับดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจโดยใช้วิธีการทดสอบทางสถิติ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้จะใช้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตร จำนวน 20 บริษัทโดยข้อมูลต่าง ได้มาจากข้อมูลสารสนเทศทางการเงินของบริษัทที่ได้จัดส่งให้กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รายงานประจำปีหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมการเกษตรที่ทำการทำศึกษา ตลอดจนข้อมูลจากเอกสารที่แสดงดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับบริษัทจะถูกประมวลผลให้อยู่ในรูปของอัตราส่วนทางการเงิน

2. ในการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงิน จากอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญที่คำนวณได้จากวิธีทางสถิติ โดยการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ตามประเภท

ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วย กระแสเงินสด สภาพคล่อง ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ประสิทธิภาพในการหากำไร สถานภาพกระแสเงินสด และความสามารถในการก่อหนี้

3. การวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์จากการเปลี่ยนแปลงของดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจที่สำคัญ กับอัตราส่วนทางการเงิน แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ด้าน ตามประเภทของอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วย ด้านสภาพคล่อง ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ประสิทธิภาพในการหากำไร และด้านความสามารถในการก่อหนี้ ซึ่งในที่นี้คือดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจที่สำคัญต่าง ๆ กับอัตราส่วนทางการเงิน (ตัวแปรตาม) ในรูปของสมการ

บทที่ 2

อุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

ธุรกิจการเกษตร หมายถึง การดำเนินงานทั้งหลายในด้านที่เกี่ยวกับการผลิต (Production) และการจัดจำหน่าย (Distribution) ปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมการผลิต การเก็บรักษา (Storage) การแปรรูป (Processing) และการจัดจำหน่ายสินค้าการเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผลิตผลการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตรเป็นธุรกิจการเกษตรประเภทการผลิตและการแปรรูป โดยการนำเอาวัตถุดิบมาทำให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งจากตัวของวัตถุดิบโดยตรง และจากผลพลอยได้จากวัตถุดิบนั้น

ลักษณะสินค้าเกษตรที่มีอิทธิพลต่อการตลาด

ลักษณะการผลิตทางเกษตรที่มีอิทธิพลเหนือการตลาดสินค้าเกษตร มีดังนี้

1. การผลิตสินค้าเกษตรมีฤดูกาล แต่ความต้องการมักเป็นไปโดยสม่ำเสมอตลอดปี
2. ด้านปริมาณผลิตผลทางการเกษตรมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคา กล่าวคือในปีใดปริมาณผลิตผลทางเกษตรมีมากระดับราคาจะต่ำในทางตรงกันข้ามถ้าปริมาณผลิตผลทางเกษตรมีน้อยระดับราคาจะสูง
3. แหล่งทำการผลิตอยู่ห่างไกลจากตลาดที่สำคัญ ทำให้จำเป็นจะต้องมีพ่อค้าคนกลางซึ่งเป็นผู้รวบรวมผลิตผล แล้วจึงนำไปจำหน่ายให้ผู้บริโภคหรือผู้ใช้ในอุตสาหกรรมต่อไป
4. คุณภาพของสินค้าเกษตรไม่สม่ำเสมอแม้แต่การผลิตไร้อย่างเดียวกันหรือระหว่างไร้อย่างไร ซึ่งมีผลเป็นช่องทางให้พ่อค้าคนกลางกดราคารับซื้อ
5. ขาดการจัดชั้นของผลิตผลทางเกษตรให้เป็นมาตรฐาน เพราะเกษตรกรให้ความสำคัญเรื่องนี้น้อย ส่วนใหญ่มักจะขายโดยไม่จัดเกรดทำให้ราคาขายไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น
6. การขนส่งและการเก็บรักษา ปัญหาหลายประการ ประการแรก เป็นการยากที่ควบคุมปริมาณการผลิต ประการที่สองการผลิตที่มีฤดูกาล แม้ว่าความต้องการสินค้าทางการเกษตรส่วนมากมักจะเป็นไปโดยสม่ำเสมอตลอดปี ประการสุดท้าย สินค้าเกษตรส่วนมากเปลืองที่เก็บเลี้ยงง่าย และมีราคาต่อหน่วยค่อนข้างต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของพืชเกษตรที่ต่างจากสินค้าอุตสาหกรรม

การดำเนินงานทางการเกษตรยังคงเป็นสิ่งที่ยุ่งยากและเสี่ยงภัยสูง เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรขึ้นอยู่กับข้อจำกัดทางธรรมชาติหลายอย่าง ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. พืชผลเกษตรเน่าเสียได้ง่ายกว่า เช่น พืชผัก เนื้อสัตว์
2. สินค้าเกษตรมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ เช่น ข้าว ข้าวสาลี ข้าวโพด
3. เป็นสินค้าที่ต้องใช้เวลาการผลิตนาน
4. เป็นสินค้าขั้นปฐม (Primary product : ยังต้องมีการแปรรูปก่อนบริโภค)

(คิณีย์, 2527: 24)

ความสำคัญของอุตสาหกรรมการเกษตร

อุตสาหกรรมการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อทั้งมนุษย์ และสังคม การดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ แบ่งได้ดังนี้

1. อุตสาหกรรมการเกษตร ช่วยให้มนุษย์สามารถใช้ประโยชน์จากผลิตผลทางการเกษตร ทั้งที่ได้มาจากการเกษตรกรรมและจากธรรมชาติได้อย่างเต็มที่
2. อุตสาหกรรมการเกษตรทำให้เกิดธุรกิจการเกษตรอื่น ๆ เพิ่มขึ้นต่อเนื่องครบวงจร
3. อุตสาหกรรมการเกษตรทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ ๆ ที่ให้ประโยชน์แก่มนุษย์ โดยอาศัยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์สามารถใช้ประโยชน์จากผลิตผลทางการเกษตรได้เพิ่มมากขึ้น โดยกรรมวิธีการแปรรูปของอุตสาหกรรมการเกษตรให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น
4. ธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตร สามารถช่วยให้การพัฒนาการเกษตรของประเทศสำเร็จผลด้วยดีตลอดจนเกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

ประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร

แบ่งตามลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จากอุตสาหกรรมการเกษตรนั้น ๆ โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. อุตสาหกรรมอาหาร หมายถึง อุตสาหกรรมการเกษตรที่ผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาหาร และน้ำ ทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์อาหารกึ่งสำเร็จรูปและผลิตภัณฑ์อาหารดิบ ไม่ว่าจะกรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. อุตสาหกรรมกึ่งอาหาร หมายถึง อุตสาหกรรมที่ผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นส่วนประกอบหรือปรุงแต่งอาหาร ผลิตภัณฑ์เหล่านี้มนุษย์ไม่ใช้บริโภคเป็นอาหารโดยตรง แต่มีความจำเป็นต้องใช้เพื่อปรุงแต่งอาหาร หรือเพื่อให้อาหาร หรือจำเป็นต้องใช้เพื่อความสมบูรณ์ทางโภชนาการ และเพื่อให้เกิดคุณค่าทางอาหาร หรือมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เพื่อกรรมวิธีในการแปรรูปอุตสาหกรรมอาหาร

3. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่อาหาร หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีผลิตภัณฑ์เครื่องอุปโภคต่าง ๆ ที่ใช้วัตถุดิบจากผลิตผลการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมฟอกหนัง

ความแตกต่างระหว่างอุตสาหกรรมการเกษตรกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ

อุตสาหกรรมการเกษตร มีความแตกต่างกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

1. วัตถุดิบ โดยวัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมทางการเกษตรเป็นสิ่งทางชีวภาพ จึงมีความเปลี่ยนแปลงและเสื่อมเสียตามธรรมชาติ วัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมการเกษตรส่วนใหญ่ได้จากการดำเนินการผลิตขึ้นให้ได้ทั้งปริมาณ และคุณภาพที่ต้องการใช้สำหรับการอุตสาหกรรมสามารถดำเนินการผลิตให้มีผลิตผลทยอยต่อ เนื่องโดยไม่หมดสิ้นและผลิตผลการเกษตรนั้นส่วนใหญ่จะมีเฉพาะฤดูกาล

2. คุณภาพทางประสาทสัมผัสผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการเกษตรที่ใช้เป็น เครื่องบริโภค คุณภาพทางประสาทสัมผัสยังมีความสำคัญต่อการยอมรับของผู้บริโภค เช่น ความงามที่เกิดจากรูปทรง สี สันต่าง ๆ ซึ่งทำให้คุณค่าทางความรู้สึกสัมผัสดีขึ้น

3. การควบคุมป้องกันการเสื่อมเสียของวัตถุดิบ ซึ่งการดำเนินการอุตสาหกรรมการเกษตรนั้นจะต้องมีการควบคุมและป้องกันการเสื่อมเสีย ซึ่งจะเกิดขึ้นกับวัตถุดิบตั้งแต่ก่อนที่จะเข้าสู่สายการแปรรูป และในระหว่างกระบวนการแปรรูปนั้นจะต้องมีการควบคุมและป้องกันการเสื่อมเสียให้แก่ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ด้วย ทั้งนี้เพราะวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมการเกษตรนั้นเป็นสิ่งทางชีวภาพ ย่อมมีการเสื่อมเสียอันเกิดขึ้นภายในตัวของวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์เอง

4. การจัดการ ในการจัดการการผลิตวัตถุดิบเพื่อที่จะได้มีวัตถุดิบในปริมาณที่เพียงพอต่อการผลิตแบบต่อเนื่อง และเพื่อให้ได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพตามความต้องการของลูกค้า (มัทนชัย, 2544: 35-37)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งบการเงิน

งบการเงิน จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ซึ่งผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจในเชิงของเศรษฐกิจ และงบการเงินเป็นรายงานสรุปของกิจการสำหรับระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งและหรือในวันใดวันหนึ่ง เพื่อแสดงถึงผลการดำเนินงานและหรือฐานะการเงินเสนอต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น นักบัญชี เจ้าหนี้ ผู้ถือหุ้น นักลงทุน สมาคม กรมสรรพากร กรมทะเบียนการค้า สมาคม คณะกรรมการควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

งบการเงินประกอบด้วย

1. งบดุล เพื่อแสดงฐานะการเงิน ณ วันใดวันหนึ่ง
2. งบกำไรขาดทุน เพื่อแสดงผลการดำเนินงานสำหรับงวดเวลา
3. งบกระแสเงินสด เพื่อแสดงการได้มาและใช้ไปของเงินสดสำหรับงวดเวลา

วัตถุประสงค์ของงบการเงิน

งบการเงินควรให้ประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่สนใจในกิจการ ข้อมูลทางการบัญชีที่ปรากฏในงบการเงินจึงควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน กระแสเงินสด สภาพคล่อง ผลตอบแทนจากการลงทุน ความสามารถในการชำระหนี้ และทรัพยากรทางเศรษฐกิจของกิจการ

วัตถุประสงค์ของงบการเงิน มีรายละเอียดดังนี้

1. ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุน และให้สินเชื่อบงการเงินควรเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจอย่างสมเหตุสมผลในการลงทุน และการให้สินเชื่อบงการเงินในกลุ่มนี้ ได้แก่ ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้สถาบันการเงิน นักวิเคราะห์ที่ปรึกษาการลงทุน ผู้ลงทุน
2. ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการประเมินกระแสเงินสด งบการเงินควรเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนในปัจจุบันและอนาคต เพื่อช่วยประเมินความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดเงินสดที่พึงได้รับในอนาคต เช่น ดอกเบี้ยรับ เงินปันผล รวมถึงจังหวะเวลาและความแน่นอนที่กิจการจะได้รับเงินสดนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางเศรษฐกิจของกิจการ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่นำเสนอในงบการเงินจะช่วยให้ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ และผู้ใช้งบการเงินทราบถึงความมั่นคง สภาพคล่องทางการเงิน ความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการ โครงสร้างทางการเงิน และความสามารถของกิจการในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

4. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานผู้ลงทุนและเจ้าหนี้ จะใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการประเมินสภาพการณ์ในอนาคตหรือประมาณผลกำไรในอนาคต ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงผลการดำเนินงานและคุณภาพของกำไร

5. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิของกิจการ ข้อมูลที่สำคัญดังกล่าว ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ และการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ ผู้ใช้งบการเงินจะทราบว่ากิจการมีฐานะการเงินเป็นอย่างไร ณ วันที่เสนอรายงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นของระหว่างต้นงวดกับสิ้นงวด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสินทรัพย์สุทธิ

6. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรของกิจการ ผู้ใช้สามารถประเมินผลการบริหารงาน หรือความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยใช้ข้อมูลทางการบัญชี ความรับผิดชอบของผู้บริหารดังกล่าว รวมถึงการจัดการดูแล การใช้สินทรัพย์ให้เป็นไปตามความรับผิดชอบของเจ้าของ และการใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลในงบการเงินอาจมีผลต่อการตัดสินใจในการเลื่อนตำแหน่ง โยกย้ายหรือเปลี่ยนผู้บริหาร

7. ให้ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายการบัญชี ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของงบการเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้เป็นข้อมูลที่จำเป็นสำหรับผู้ใช้งบการเงิน เนื่องจากนโยบายการบัญชีเป็นกฎเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติที่กิจการใช้ในการจัดทำและนำเสนอของงบการเงิน ซึ่งผู้บริหารของกิจการได้มีการใช้ดุลยพินิจแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้น ๆ

ลักษณะของงบการเงิน

งบการเงิน เป็นผลที่เกิดจากการจัดบันทึกข้อมูลทางการบัญชี ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ผู้บริหารกิจการจึงสามารถใช้งบการเงินในการติดต่อสื่อสารหรือถ่ายทอดให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบถึงกิจกรรมหรือเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจของกิจการ ผู้สนใจ

ในเหตุการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของกิจการจะได้นำเอางบการเงินดังกล่าวมาใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ดังนั้น งบการเงินจึงควรให้ข้อมูลทางการบัญชีที่เชื่อถือได้ดังนี้

1. ข้อมูลทางการบัญชีเกี่ยวกับองค์ประกอบของงบการเงิน ซึ่งได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้และค่าใช้จ่าย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของงบการเงินนั้น
2. ข้อมูลทางการบัญชีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิของกิจการ
3. ข้อมูลทางการบัญชี ที่จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินในการประมาณกำไรของกิจการ
4. ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงบการเงินที่มีความสำคัญต่อผู้ใช้งบการเงิน เช่น นโยบายการบัญชี การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

หลักเกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

หลักเกณฑ์โดยทั่วไปในการจัดทำงบการเงิน มีดังนี้

1. งบการเงินควรแสดงข้อมูลทางการบัญชีที่ให้ประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งงบการเงินจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ก็ต่อเมื่องบการเงินนั้น ช่วยให้ผู้ใช้สามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยัน หรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงินได้

2. งบการเงินควรเสนอข้อมูลทางการบัญชี ที่ผู้ใช้สามารถเข้าใจได้ในทันทีตามแม่บทการบัญชีมีข้อสมมติว่าผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ตามควรเกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชี รวมทั้งมีความเข้าใจตามควรที่จะศึกษาข้อมูลดังกล่าว

3. งบการเงินควรเสนอข้อมูลทางการบัญชีที่มีหลักฐานและข้อเท็จจริง ซึ่งสามารถที่จะตรวจสอบได้โดยบุคคลอื่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการ

4. งบการเงินควรแสดงข้อมูลทางการบัญชี ที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของรายการและเหตุการณ์ทางการบัญชีที่ต้องการให้แสดง เช่น งบดุลควรแสดงสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของเจ้าของเฉพาะรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่เป็นไปตามค่านิยม และสามารถเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ ณ วันที่เสนอรายงาน งบกำไรขาดทุน ควรแสดงรายได้และค่าใช้จ่ายที่เป็นไปตามค่านิยม และเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ

5. งบการเงินควรแสดงข้อมูลทางการบัญชีที่มีความเป็นกลางหรือปราศจากความลำเอียง

6. งบการเงินควรแสดงข้อมูลทางด้านการบัญชี ที่แสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิง

เศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. งบการเงินควรแสดงข้อมูลทางการบัญชีที่ครบถ้วนภายใต้ข้อจำกัด ความมีนัยสำคัญ และต้นทุนในการจัดทำ ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้ข้อมูลมีความผิดพลาดหรือทำให้ผู้ใช้เข้าใจผิด ซึ่งส่งผลให้งบการเงินมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจน้อยลง และขาดความเชื่อถือ

8. งบการเงินควรแสดงข้อมูลทางการบัญชี ที่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบประโยชน์จากการเปรียบเทียบ ผู้ใช้ต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาต่างกัน เพื่อคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการนอกจากนี้ ผู้ใช้ยังต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการ เพื่อประเมินฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการต่าง ๆ ได้

9. งบการเงินควรจัดทำขึ้นอย่างทันเวลา เนื่องจากงบการเงินที่จัดทำขึ้นและนำเสนออย่างล่าช้า ย่อมส่งผลให้ข้อมูลทางการบัญชีสูญเสียความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

10. งบการเงินควรจัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่ได้รับ กับต้นทุนที่เสียไป ความสมดุลดังกล่าวเป็นข้อจำกัดที่สำคัญของงบการเงิน กล่าวคือ ประโยชน์ที่ได้รับจากงบการเงินควรมากกว่าต้นทุนในการจัดหาข้อมูลนั้น

นโยบายการบัญชี

ผู้ใช้งบการเงินต้องการที่จะนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ ผู้ใช้อาจใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจหากได้ทราบถึงวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีที่กิจการเลือกใช้อยู่

ความหมายของนโยบายการบัญชี

นโยบายการบัญชี หมายถึง หลักการโดยเฉพาะหลักเกณฑ์ ประเพณีปฏิบัติ กฎเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติที่กิจการใช้ในการจัดทำและนำเสนอของงบการเงินรวมถึงมาตรฐานการบัญชีเฉพาะเรื่อง และวิธีการใช้มาตรฐานการบัญชี ซึ่งผู้บริหารของกิจการได้ใช้ดุลยพินิจแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้น เพื่อแสดงฐานะการเงิน กระแสเงินสด ผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ โดยถูกต้องตามที่ควร และได้ทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

วัตถุประสงค์ในการกำหนดนโยบายการบัญชี

มาตรฐานการบัญชีอาจกำหนดวิธีปฏิบัติทางการบัญชีหลายวิธี สำหรับเรื่องเดียวกันซึ่งในแต่ละวิธีล้วนเป็นวิธีที่ถูกต้องตามหลักการบัญชี ที่รับรองทั่วไปถึงแม้สมาคมวิชาชีพได้พยายามกำหนดมาตรฐานการบัญชีให้แคบหรือลดทางเลือกวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีให้น้อยลงแล้วก็ตาม แต่ผู้บริหารของกิจการยังจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่เหมาะสมกับกิจการของตนโดยเฉพาะ ผู้บริหารต้องใช้ดุลยพินิจเพื่อกำหนดนโยบายการบัญชีที่ทำให้งบการเงินให้ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน
2. เชื่อถือได้ โดยข้อมูลจะต้องแสดงผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของกิจการอย่างเที่ยงธรรม และต้องสะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจมากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย
3. มีความเป็นกลางและปราศจากความลำเอียง
4. มีความระมัดระวัง
5. มีความครบถ้วนในทุกกรณีที่มีนัยสำคัญ

นโยบายการบัญชีที่ควรเปิดเผย

นโยบายการบัญชีที่กิจการควรเปิดเผย ได้แก่ นโยบายการบัญชีที่มีผลกระทบต่อการรายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน กระแสเงินสด และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ซึ่งถ้าผู้ใช้งบการเงินได้ทราบข้อมูลเหล่านี้แล้ว จะทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ยิ่งขึ้น

นโยบายการบัญชีที่ควรเปิดเผย มีดังนี้

1. วิธีการรับรู้รายได้
2. เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน
3. ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
4. การตีราคาสินค้าคงเหลือ
5. เงินลงทุน
6. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
7. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
8. รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ
9. การบัญชีเกี่ยวกับเงินทุนเลี้ยงชีพและบำนาญ

10. ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี
11. สำรองตามกฎหมาย
12. กำไรต่อหุ้น
13. รายการพิเศษ
14. การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการเปิดเผยข้อมูล คือ ชนิดและจำนวนที่ต้องเปิดเผยข้อมูล การที่จะเปิดเผยข้อมูลเพียงใดนั้น นอกจากจะต้องพิจารณาถึงความเชี่ยวชาญของผู้ใช้งบการเงินแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงความปรารถนาของผู้ใช้อีกด้วย การเปิดเผยข้อมูลนี้ควรจะพิจารณาหลักเกณฑ์ 3 ประการด้วยกันคือ

1. ความเพียงพอ (Adequate) หมายถึง เปิดเผยข้อมูลเพียงไม่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในข้อมูลที่ให้มา
2. ความถูกต้อง (Fair) หมายถึง การจัดหาข้อมูลที่จะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจสภาพของข้อมูลตามที่แสดง
3. ความสมบูรณ์ (Full) หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลทุกรายการที่เกี่ยวข้องแต่ข้อมูลนั้นจะต้องไม่มากเกินไปและไม่ทำให้เกิดความไม่เหมาะสม

การจัดหาข้อมูลให้กับผู้ใช้งบการเงินโดยจัดหาข้อมูลที่สำคัญและเกี่ยวข้อง ที่จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจ รายการที่มีสาระสำคัญ คือ รายการที่มีความสำคัญต่อผู้ใช้งบการเงินที่เกี่ยวข้อง คือรายการที่ควรจะเสนอรายงาน เพื่อผู้ใช้งบการเงินจะได้ใช้เป็นเครื่องช่วยในการคาดคะเนและตัดสินใจ

การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี

การแสดงรายการหรือเหตุการณ์ทางการบัญชีในงบการเงินจะเหมาะสมยิ่งขึ้น ก็ต่อเมื่อนโยบายด้านการบัญชีที่นำมาใช้ให้ข้อมูลทางการเงินของกิจการที่น่าเชื่อถือ ดังนั้นกิจการจึงควรใช้นโยบายการบัญชีที่เหมือนกันในแต่ละงวด เพื่อการเปรียบเทียบฐานะการเงินผลการดำเนินงาน การเลือกใช้นโยบายบัญชีของกิจการ จะเลือกโดยใช้ดุลยพินิจที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดของผู้บริหารในการจัดทำงบการเงิน แต่บางครั้งก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจการควรเปลี่ยนแปลงนโยบายเฉพาะกรณีที่มาตราฐานการบัญชีกำหนดให้เปลี่ยนหรือกรณีที่การเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้งบการเงินแสดงรายการหรือเหตุการณ์ทางบัญชีถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี มี 2 ประเภท คือ

การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีโดยสมัครใจ (Voluntary Change) ผู้บริหารจะทำการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีโดยสมัครใจ เพราะกลุ่มของวิธีการบัญชีที่กิจการใช้อยู่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพราะทางเลือกในกลุ่มวิธีการบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงมี 2 เหตุผลที่กิจการทำการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชี คือ

1. กิจการเปลี่ยนอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมใหม่นั้นมีกลุ่มวิธีการทางบัญชีที่แตกต่างไปจากเดิม

2. มีนวัตกรรมทางบัญชีใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมที่กิจการดำเนินการอยู่มากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีโดยข้อกำหนด (Mandatory Change) การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานการบัญชี หรือการประกาศข้อบังคับจากหน่วยงานที่กำกับดูแลหรือเจ้าหน้าที่ที่ต้องการปกป้องผลประโยชน์ โดยบังคับให้ใช้นโยบายการบัญชีที่เหมาะสมและให้ประโยชน์กับผู้มีส่วนากเหล่านั้น โดยการออกข้อกำหนดหรือข้อบังคับนี้มีผลต่อวิธีการบัญชีที่ใช้ปฏิบัติอยู่ (เมธากุลและศิลปพร , 2547)

ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ

ลูกหนี้จัดเป็นสินทรัพย์ทางการเงินประเภทหนึ่งของกิจการ ในฐานะที่เป็นเจ้าหนี้ กิจการมีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ด้วยเงินสดหรือสินทรัพย์อย่างอื่น โดยความหมายว่าจะได้รับเต็มจำนวนเมื่อถึงกำหนดชำระ อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงทางธุรกิจลูกหนี้บางรายไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามจำนวนเงินและภายในระยะเวลาที่คาดหมายไว้ในขณะที่กิจการไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าลูกหนี้รายใดจะไม่ชำระหนี้จนกว่าจะถึงกำหนดชำระ หรือได้มีการทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว ทำให้มูลค่าของลูกหนี้ที่แสดงในงบการเงินมีจำนวนสูงกว่าความเป็นจริง ดังนั้นกิจการจึงต้องมีการประมาณจำนวนหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และนำไปหักลดบัญชีลูกหนี้ เพื่อให้บัญชีลูกหนี้แสดงมูลค่าสุทธิที่ใกล้เคียงกับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับตามความจริง

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญ

การประมาณการจำนวนหนี้สงสัยจะสูญ ควรใช้วิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะลูกหนี้ของกิจการแต่ละแห่ง เช่น อัตราร้อยละที่นำมาใช้ในการประมาณการควรสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของธุรกิจและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละกิจการ

วิธีการประมาณหนี้สงสัยจะสูญที่นิยมใช้กันมีดังนี้

1. คำนวณเป็นร้อยละของยอดขาย โดยการวิเคราะห์ประสบการณ์เกี่ยวกับลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ เทียบเป็นอัตราส่วนกับยอดขาย ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายรวม เป็นการพิจารณาจำนวนหนี้ที่อาจเก็บเงินไม่ได้เทียบกับยอดขายทั้งหมดของกิจการวิธีนี้ไม่ควรนำไปใช้หากอัตราส่วนยอดขายเงินสดและเงินเชื่อเปลี่ยนแปลงอย่างมากตลอดเวลา

คำนวณเป็นร้อยละของยอดขายเชื่อ ซึ่งเป็นการพิจารณาจำนวนหนี้ที่อาจเก็บเงินไม่ได้เทียบกับยอดขายของกิจการ เฉพาะส่วนที่เป็นยอดขายเชื่อเท่านั้นวิธีนี้เป็นการสะท้อนภาพลูกหนี้ต่อยอดขายเชื่อ ซึ่งเป็นการขายที่ก่อให้เกิดลูกหนี้โดยตรง

2. คำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ โดยการวิเคราะห์จากประสบการณ์เกี่ยวกับลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ เทียบเป็นอัตราส่วนกับยอดลูกหนี้คงค้าง สามารถแบ่งได้เป็นคำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ทั้งหมด เป็นการพิจารณาจำนวนหนี้ที่อาจเก็บเงินไม่ได้ โดยถือว่าอัตราส่วนจำนวนหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทั้งหมดจะคงที่ ไม่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการค้างชำระ

คำนวณโดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ตามอายุหนี้ที่ค้างชำระถือว่าหนี้ที่ค้างชำระนานมีอัตราส่วนหนี้ที่อาจเก็บเงินไม่ได้สูงกว่าหนี้ที่เพิ่มเริ่มค้างชำระ

3. คำนวณโดยพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย เป็นการพิจารณาโอกาสและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้แต่ละราย และประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้ที่คาดว่าอาจเก็บเงินไม่ได้ แม้ว่าวิธีนี้จะทำให้จำนวนหนี้ที่อาจเก็บเงินไม่ได้ถูกต้องมากกว่าวิธีอื่น ๆ แต่อาจจะไม่สะดวกในการใช้กับกิจการที่มีลูกหนี้จำนวนมาก

ดังนั้นการประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญ ควรใช้วิธีการประมาณที่เหมาะสมกับลักษณะของลูกหนี้ของกิจการแต่ละแห่ง ถ้าหากสภาพของลูกหนี้โดยทั่วไปเปลี่ยนแปลง ก็ควรจะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการประมาณให้เหมาะสมกับลักษณะของลูกหนี้ในขณะนั้น และไม่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีหรือการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชี

การบันทึกลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ มีวิธีการปฏิบัติโดยทั่วไป 2 วิธี คือ

1. วิธีตัดจำหน่ายโดยตรง กิจการจะบันทึกผลเสียหายในงวดบัญชีที่มีหนี้สูญจริงเกิดขึ้นเท่านั้น ทำให้ลูกหนี้ที่แสดงในงบดุล ณ วันสิ้นงวดใดงวดหนึ่งมิได้แสดงมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับจริง วิธีนี้ไม่เป็นที่ยอมรับ เว้นเสียแต่เฉพาะในกรณีที่จำนวนหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้มีจำนวนที่ไม่เป็นนัยสำคัญ

2. วิธีตั้งค่าเผื่อ กิจการต้องประมาณจำนวนหนี้ที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้ แล้วบันทึกจำนวนที่ประมาณขึ้นนั้นในบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญวิธีนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมเมื่อมีสถานการณ์ที่ค่อนข้างแน่นอนว่ามูลค่าของลูกหนี้ของกิจการลดน้อยลง และกิจการสามารถที่จะประเมินผลเสียหายที่เกิดขึ้นได้โดยสมเหตุสมผล

การเปิดเผยข้อมูล

กิจการควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สงสัยจะสูญในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อมูลที่ควรเปิดเผยมี 2 ส่วน คือ

1. วิธีที่กิจการใช้ประมาณจำนวนหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งนิยมเปิดเผยภายใต้หัวข้อนโยบายการบัญชี
2. จำนวนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ นิยมเปิดเผยภายใต้หัวข้อของลูกหนี้ประเภทนั้น ๆ ในกรณีที่มีได้เปิดเผยไว้ในงบดุล

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 39 เรื่องกำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวด ข้อผิดพลาดที่สำคัญและการเปลี่ยนแปลงทางบัญชี กล่าวว่า กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและจำนวนของการเปลี่ยนแปลงประมาณการจำนวนหนี้สงสัยจะสูญที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ ในงวดที่มีการเปลี่ยนแปลง หากกิจการไม่สามารถที่จะระบุจำนวนของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ในทางปฏิบัติกิจการต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

การบันทึกรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศควรบันทึกเป็นสกุลเงิน ที่ใช้รายงานโดยการแปลงจำนวนเงินตราต่างประเทศ ด้วยอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างสกุลเงินที่ใช้รายงานกับสกุลเงินตราต่างประเทศ ณ วันที่เกิดรายการ เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การรายงานในงบดุล

1. รายการที่เป็นตัวเงิน ซึ่งเป็นเงินตราต่างประเทศให้รายงานโดยใช้อัตราปิด
2. รายการที่ไม่เป็นตัวเงินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ซึ่งบันทึกไว้ด้วยราคาทุนเดิมต้องให้รายงานโดยรายงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ
3. รายการที่ไม่เป็นตัวเงินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ซึ่งบันทึกไว้ด้วยมูลค่ายุติธรรมต้องให้รายงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ ขณะที่กำหนดมูลค่ายุติธรรมนั้น

การรับรู้ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยน

ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจากการชำระเงินของรายการที่เป็นตัวเงิน หรือจากการรายงานรายการที่เป็นตัวเงินของกิจการด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งจะแตกต่างไปจากอัตราแลกเปลี่ยนเดิมที่ใช้ในการบันทึกรายการในระหว่างงวด หรือที่ได้รายงานไว้ในงบการเงินของงวดบัญชีก่อน ให้รับรู้เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีนั้น

การเปิดเผยข้อมูล

กิจการจะต้องเปิดเผยข้อมูลดังนี้

1. จำนวนผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนที่รวมอยู่ในกำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวดบัญชีที่เกิดรายการนั้นขึ้น
2. ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิที่จัดเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนของผู้ถือหุ้น และการกระทบยอดของจำนวนเงินของผลต่างดังกล่าว ณ วันต้นงวดและวันสิ้นงวดบัญชี
3. จำนวนผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยน ที่เกิดขึ้นในงวดบัญชีที่รวมอยู่ในราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ (สมาคมนักบัญชีฯ, 2547: 291)

การตีราคาสินค้ำคงเหลือ

สินค้ำคงเหลือ ควรตีตามราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่ได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า ส่วนต้นทุนสินค้ำคงเหลือ ประกอบด้วยต้นทุนทั้งหมดในการซื้อ ในการแปลงสภาพ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้สินค้ำคงเหลือนั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นทุนในการซื้อ

ต้นทุนในการซื้อของสินค้าคงเหลือประกอบด้วย ราคาซื้อ อากรขาเข้า และภาษีอื่น (สุทธิจากจำนวนที่จะได้รับคืนจากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษี) รวมทั้งค่าขนส่ง ค่าขนถ่าย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการซื้อสินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบ และบริการ และให้นำส่วนลดการค้า เงินที่ได้รับคืนและรายการอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันไปหักออกในการกำหนดมูลค่าต้นทุนในการซื้อ

ต้นทุนแปลงสภาพ

ต้นทุนแปลงสภาพของสินค้าคงเหลือ คือ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการแปลงสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งได้แก่ ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งส่วนที่คงที่และผันแปร ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่เกิดขึ้น โดยไม่สัมพันธ์กับปริมาณการผลิต เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่ผันแปรโดยตรงกับปริมาณการผลิต เช่น วัตถุดิบทางอ้อม และค่าแรงงานทางอ้อม

การเปิดเผยข้อมูล

1. นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับวิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือ และวิธีที่ใช้คำนวณราคาทุน
2. ราคาตามบัญชีของสินค้าคงเหลือแต่ละประเภทจำแนกตามความเหมาะสมของแต่ละกิจการและราคาตามบัญชีรวม
3. ราคาตามบัญชีรวมของสินค้าคงเหลือที่แสดงในราคามูลค่าสุทธิที่จะได้รับ
4. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับราคาตามบัญชีสินค้าคงเหลือตลอดจนเกณฑ์ในการเปลี่ยนสินค้าคงเหลือจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน
5. กรณีที่กิจการกำหนดต้นทุนสินค้าคงเหลือตามวิธีเข้าหลังออกก่อน ควรเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินถึงผลต่างระหว่างมูลค่าสินค้าคงเหลือตามที่ปรากฏในงบดุลกับมูลค่าตามราคาทุนที่คำนวณโดยวิธีเข้าก่อนออกก่อนหรือวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ แล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า หรือ มูลค่าตามราคาต้นทุนปัจจุบัน ณ วันที่ในงบดุลหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ แล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า (สมาคมนักบัญชีฯ, 2547: 325)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การรับรู้รายได้

การวัดมูลค่าของรายได้

1. กิจการต้องวัดมูลค่าของรายได้โดยใช้มูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ได้รับหรือค้างรับ
2. เมื่อกิจการแลกเปลี่ยนสินค้า หรือบริการที่มีลักษณะและมูลค่าใกล้เคียงกันกิจการต้องไม่ถือว่ามีการแลกเปลี่ยนนั้นก่อให้เกิดรายได้

การขายสินค้า

กิจการต้องรับรู้รายได้จากการขายสินค้าเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อดังต่อไปนี้

1. กิจการได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่เป็นสาระสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว
2. กิจการไม่เกี่ยวข้องในการบริหารสินค้าอย่างต่อเนื่อง ในระดับที่เจ้าของพึงกระทำหรือไม่ได้ควบคุมสินค้าที่ขายไปแล้วทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. กิจการสามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ
4. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของรายการบัญชีที่เกิดขึ้นนั้น
5. กิจการสามารถวัดมูลค่าของต้นทุนที่เกิดขึ้น หรือที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากรายการบัญชีนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

การเปิดเผยข้อมูล

นโยบายการบัญชีที่กิจการใช้ในการรับรู้รายได้ ซึ่งรวมถึงวิธีกำหนดขึ้นความสำเร็จของรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ กิจการต้องเปิดเผยรายการกำไรและรายการขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นตามข้อกำหนดในมาตรฐานการบัญชี เรื่อง เหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหลังและเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน ตัวอย่างเช่น ค่ารับประกันสินค้า ค่าชดเชยความเสียหายหรือรายการขาดทุนอื่นที่อาจเกิดขึ้น (สมาคมนักบัญชีฯ, 2547: 545)

ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน หมายถึง การจัดทำ การประเมินค่าและแปลความหมายข้อมูลทางการเงิน เพื่อที่จะนำมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนและการจัดหาเงินทุนของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงินจะประกอบด้วย การวิเคราะห์เปรียบเทียบงบการเงินทั้งแนวดิ่งและแนวนอน การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด รวมทั้งการวิเคราะห์งบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน และการวิเคราะห์มูลค่าบริษัท

อัตราส่วนทางการเงิน

อัตราส่วนทางการเงิน เป็นเครื่องมือการวิเคราะห์งบการเงินประเภทหนึ่งซึ่งรู้จักกันดี โดยจะแสดงสัมพันธ์ระหว่างรายการที่เกิดจากการเปรียบเทียบ โดยนำรายการที่ปรากฏในงบการเงินสำหรับงวด ระยะเวลาหนึ่งมาสัมพันธ์กันในรูปสัดส่วนหรืออัตราร้อยละ ซึ่งโดยตัวของอัตราส่วนทางการเงินแล้วไม่ได้ให้ความหมายอะไรมากนัก แต่จะนำมาแปลความและใช้ประโยชน์ได้ก็โดยการเปรียบเทียบ ซึ่งกระทำได้ 3 รูปแบบ คือ

1. เปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐาน หรืออัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน
2. เปรียบเทียบกับบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน
3. เปรียบเทียบกับอัตราส่วนของบริษัทตนเองในอดีตต่อเนื่องหลาย ๆ ปี

ลักษณะอัตราส่วนมาตรฐานหรืออัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน

อัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน เป็นอัตราส่วนที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลของอุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง โดยตัวเลขที่ได้จากอัตราส่วนนี้จะเป็นเครื่องชี้ถึงสิ่งธุรกิจแต่ละแห่งต้องการวัดว่าดีกว่าบริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกันหรือไม่ การเปรียบเทียบระหว่างอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินนี้เป็นการเพียงเปรียบเทียบและตีความอย่างหยาบ ๆ เพราะการใช้อัตราส่วนเฉลี่ยเพียงอย่างเดียวไม่สามารถเป็นตัวตัดสินใจได้และพิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น สภาพเศรษฐกิจ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาการจัดทำอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท

กลุ่มบริษัทที่นำมาใช้คำนวณหาค่าเฉลี่ยจะต้องเป็นกลุ่มบริษัทที่เหมาะสมเป็นที่จะใช้เป็นตัวแทน บางครั้งกลุ่มบริษัทที่นำมาคำนวณ อาจเป็นกลุ่มบริษัทที่ประสบความสำเร็จสูงมีฐานะการเงินดีมาก ค่าเฉลี่ยที่ได้จะสูงกว่าปกติ เมื่อนำบริษัทใดบริษัทหนึ่งมาเปรียบเทียบกับ อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดพลาดได้ ดังนั้นกลุ่มบริษัทที่ใช้จึงควรกระจายหลาย ๆ ระดับ เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว

ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ ข้อมูลที่ได้จากบริษัทในกลุ่มเดียวกันจะต้องอยู่ในลักษณะเปรียบเทียบกันได้ โดยจะต้องเป็นข้อมูลของบริษัทที่ดำเนินกิจการในธุรกิจประเภทเดียวกัน

ลักษณะอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมแต่ละประเภทที่เป็นตัวแทนที่ดี

1. ลักษณะข้อมูลที่ได้จากบริษัทต่าง ๆ ที่อยู่ในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันและข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินจะต้องเชื่อถือได้ตรงกับข้อเท็จจริง เพื่อการคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน จะได้ไม่เกิดความผิดพลาด

1.1 ระบบการบัญชีและวิธีการบันทึกบัญชี ตลอดจนการจำแนกประเภทบัญชีและการคิดค่าเสื่อมราคาต้องอยู่ในรูปแบบเดียวกัน

1.2 ระยะเวลาของข้อมูล ควรเป็นหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี ปกติแล้ว 1 ปีและต้องเป็นระยะเวลาเดียวกัน

1.3 นโยบายด้านการประเมินมูลค่าของสินทรัพย์ และการตัดบัญชีสินทรัพย์อื่นที่ถือเป็นค่าใช้จ่ายควรเป็นไปในรูปแบบเดียวกันเป็นตัวแทนของกลุ่มบริษัทที่มีลักษณะเหมือนกัน

1.4 นโยบายการบริหารงานของบริษัทตัวแทนเหล่านี้ค่อนข้างจะอยู่ในรูปแบบเดียวกัน

2. ผลทางสถิติ ความน่าเชื่อถือของค่าเฉลี่ยนอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยข้างต้นแล้วยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวกับทางสถิติ คือจำนวนบริษัทที่นำมาใช้ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ยจะต้องมีจำนวนมากพอที่จะเป็นตัวแทนของอุตสาหกรรมประเภทนั้นได้

ข้อจำกัดของอัตราส่วนทางการเงิน

งบการเงินที่ใช้วิเคราะห์เป็นงบการเงินในอดีต เหตุการณ์ในอนาคตอาจไม่เป็นไปตาม เหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมา ผลของการวิเคราะห์ที่ได้จากอัตราส่วนจึงเป็นเพียงเครื่องชี้แนะสิ่งที่ควรจะเป็น แต่มิได้หมายความว่าจำเป็นต้องเกิดขึ้น การใช้ประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิเคราะห์เพื่อการลงทุนหรือเพื่อควบคุมภายในจำเป็นต้องใช้อย่างยิ่งที่ผู้วิเคราะห์จะต้องคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต นำมาพิจารณาด้วยกัน ก็จะช่วยการตัดสินใจได้ดีขึ้น

ประเภทของอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินที่สำคัญ

ประเภทที่ 1 อัตราส่วนกระแสเงินสด (Cash Flow Ratios)

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ถือว่าเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญมากของกิจการและเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงอยู่ของกิจการ เงินสดจากการดำเนินงานเป็นกำไรสุทธิจากหลักเงินสดของกิจการ อัตราส่วนกระแสเงินสดใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น คือ ขอบเขตเวลา 1 ปี อัตราส่วนในกลุ่มนี้สามารถช่วยประเมินผลการปฏิบัติงานทางการเงินของบริษัท ในรูปของสภาพคล่องและความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนในกลุ่มนี้จะประกอบด้วย

1. อัตราส่วนกระแสเงินสด ต่อหนี้สินหมุนเวียน CF/CL (Cash Flow/Current Liabilities Ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถของกิจการ ในการจัดหาเงินสดจากการดำเนินงานให้เพียงพอกับพันธะข้อผูกพันที่ถึงกำหนด ถ้ากิจการได้รับเงินสดเพียงพอที่จะครอบคลุมเงินสดที่พันธะข้อผูกพันต้องการ กิจการก็จะมีสภาพคล่อง หากมูลค่าของอัตราส่วนนี้เท่ากับ 1 แสดงว่ามีความสามารถที่จะบรรลู่ข้อผูกพันของกิจการได้น่าพอใจ

2. อัตราส่วนกระแสเงินสด ต่อหนี้สินรวม CF/TL (Cash Flow/Total Liabilities Ratio) อัตราส่วนนี้ใช้วัดความพอเพียงของเงินสด จากการดำเนินงานที่จะครอบคลุมหนี้สินระยะยาว ความสามารถของกิจการในการกู้ยืมจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการไถ่ถอนหนี้สินของกิจการเอง อัตราส่วนระหว่างกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และหนี้สินทั้งหมดของกิจการจะเป็นตัววัดถึงความสามารถของกิจการที่จะบรรลู่ข้อผูกพันซึ่งถ้าอัตราส่วนนี้สูง หมายความว่า กิจการหรือธุรกิจมีความสามารถที่จะก่อให้เกิดเงินสดจากการดำเนินงานเพื่อจ่ายชำระตามข้อผูกพัน

ประเภทที่ 2 อัตราส่วนความคล่องตัว (Liquidity Ratios) (Cash Flow/Total Liabilities Ratio)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราส่วนสภาพคล่องใช้วัดความสามารถของกิจการ ในการจ่ายชำระหนี้สินระยะสั้นคืน เมื่อครบกำหนด สภาพคล่องเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่ากิจการจะสามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดทันทีเพื่อชำระหนี้ได้มากน้อยเพียงใด หากระดับของสภาพคล่องสูงจะช่วยให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด อัตราส่วนกลุ่มนี้มี 4 อัตราส่วน ดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนของสินทรัพย์สภาพคล่องต่อหนี้สินหมุนเวียน QA/QL อัตราส่วนนี้ใช้วัดสภาพคล่องหรือความสามารถของกิจการในการจ่ายชำระหนี้สินระยะสั้นคืนแก่เจ้าหนี้ ว่าหากต้องจ่ายชำระคืนเจ้าหนี้ได้อย่างเร็วสามารถจ่ายได้เป็นจำนวนเท่าใด อัตราส่วนนี้จะไม่รวมถึงสินค้าคงเหลือซึ่งมีสภาพคล่องน้อยมากในสินทรัพย์หมุนเวียน และเป็นสินทรัพย์ที่เมื่อต้องการเปลี่ยนเป็นเงินสดในทันทีมักจะได้ราคาต่ำกว่าที่แสดงไว้ในบัญชี

2. อัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน ต่อหนี้สินหมุนเวียน CA/CL อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถของกิจการว่าจะจ่ายชำระหนี้ระยะสั้นได้เท่าใดเมื่อถึงกำหนด อัตราส่วนนี้จะรวมสินค้าคงเหลือในการคำนวณ

3. อัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน ต่อสินทรัพย์รวม CATA อัตราส่วนนี้แสดงถึงการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนซึ่งจะช่วยเสริมสภาพคล่องของกิจการ กิจการที่มีอัตราส่วนที่สูงจะมีสภาพคล่องสูง

4. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ต่อสินทรัพย์รวม WC/TA อัตราส่วนนี้ใช้วัดสภาพคล่องสินทรัพย์สุทธิของกิจการที่มีความสัมพันธ์กับเงินทุนทั้งหมด เงินทุนดำเนินงานเป็นผลต่างระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน

ประเภทที่ 3 อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ (Activity Ratios)

อัตราส่วนนี้สามารถวัดประสิทธิภาพของกิจการในการใช้สินทรัพย์ เพื่อก่อให้เกิดรายได้หรือผลตอบแทน ถ้ากิจการสามารถใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ กิจการจะมีรายได้และกำไรสุทธิเพิ่ม รวมถึงสภาพคล่องเพิ่มขึ้นด้วย อัตราส่วนประเภทนี้สามารถวัดผลการปฏิบัติงานขององค์กรธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนขายสุทธิต่อสินทรัพย์รวม NS/TA อัตราส่วนนี้ใช้วัดการหมุนเวียนของเงินทุนแสดงถึงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของกิจการเพื่อหารายได้ หากอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ต่ำ แสดงว่ากิจการได้ใช้สินทรัพย์ เพื่อนำไปหาประโยชน์ยังไม่เต็มที่ตามกำลังที่มีอยู่ จึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าสินทรัพย์ที่มีอยู่ ชนิดใดที่มีมากเกินความจำเป็น

2. อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน ต่อสินทรัพย์รวม OI/TA อัตราส่วนนี้ใช้วัดผลิตภาพที่แท้จริงของสินทรัพย์ของกิจการซึ่งไม่รวมภาษีหรืออัตราดอกเบี้ย รายได้จากการดำเนินงานเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษายเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่หรือใช้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ก่อนรายได้อื่น ดอกเบี้ยและภาษี รายได้จากกิจการดำเนินงานแสดงถึงรายได้จากการดำเนินงานธุรกิจหลัก ดังนั้นอัตราส่วนนี้แสดงถึงความสามารถในการทำรายได้ของสินทรัพย์ของกิจการซึ่งทำให้กิจการอยู่รอด

ประเภทที่ 4 อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการทำกำไร (Profitability Ratios)

ความสามารถในการทำกำไร เป็นตัววัดความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดผลตอบแทน กำไรเป็นแหล่งของเงินทุนอย่างหนึ่งจากการดำเนินงาน การวิเคราะห์กำไรจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงผู้ถือหุ้นในรูปแบบของเงินปันผล โดยกำไรถูกใช้บ่อยมาก ซึ่งเป็นตัววัดผลการปฏิบัติงาน อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร แบ่งเป็น 3 อัตราส่วนดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขายสุทธิ OI/NS อัตราส่วนนี้เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพของยอดขายซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการดำเนินงาน ยอดขายของกิจการจะเป็นตัววัดผลผลิตภาพของการดำเนินงานในการก่อให้เกิดรายได้

2. อัตราส่วนกำไรสุทธิ ต่อสินทรัพย์รวม NI/TA อัตราส่วนนี้แสดงถึงผลตอบแทนจากการลงทุนของกิจการ โดยจะวัดถึงความสามารถของกิจการในการใช้สินทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ เพื่อก่อให้เกิดผลตอบแทน

3. อัตราส่วนกำไรสุทธิ ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น NI/SE อัตราส่วนนี้แสดงถึงผลตอบแทนของเงินทุนที่จัดหามาโดยเจ้าของ ซึ่งวัดความสามารถของกิจการในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นเจ้าของ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงถึงการลงทุนซ้ำของเจ้าของ หรือการขยายการลงทุนสูงขึ้น

ประเภทที่ 5 อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ (Leverage Ratios)

การวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ จะต้องคำนึงถึงโครงสร้างเงินทุนของกิจการซึ่งจะแสดงถึงแหล่งที่มาของเงินทุนที่จัดหามาจากภายนอกเพื่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนนี้จะวัดความมั่นคงของกิจการ เกี่ยวกับภาระหนี้สินระยะยาวในอนาคตหรือความเสี่ยงระยะยาว อัตราส่วนกลุ่มนี้จะใช้วัดความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินระยะยาว โดยมีการใช้อัตราส่วน 4 อัตราส่วน ดังนี้

1. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม TL/TA อัตราส่วนนี้ใช้วัดเงินทุนของกิจการที่จัดหามาจากภายนอกว่าเป็นจำนวนเท่าใดต่อสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงถึงเงินทุนนั้นมาจากภายนอกหรือมาจากหนี้สินสูง ดังนั้นเจ้าหนี้จึงต้องการให้มีอัตราส่วนนี้ต่ำ ซึ่งหมายถึง เงินทุนหรือสินทรัพย์ส่วนใหญ่จะมาจากส่วนของเจ้าของ และทำให้มีโอกาสได้รับชำระคืนมากหากมีการเลิกกิจการ

2. อัตราส่วนผู้ถือหุ้นต่อแหล่งเงินทุนระยะยาว SE/TK อัตราส่วนนี้แสดงถึงความสัมพันธ์ของการจัดหาแหล่งเงินทุนระยะยาวอาจจะจัดหาจากภายนอก โดยการก่อหนี้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยอาจจะแสดงถึงจำนวนของสินทรัพย์จากการจัดหาทุนจากเงินทุนระยะยาว และแสดงถึงความปลอดภัยของกิจการในการทำธุรกิจ อัตราส่วนที่สูงจะแสดงถึงเงินทุนที่สูงซึ่งมาจากภายใน

3. อัตราส่วนกำไรสะสม ต่อสินทรัพย์รวม RE/TA กำไรสะสมจะแสดงถึงกำไรส่วนเกินหรือผลขาดทุนสะสมทั้งหมดของกิจการตลอดอายุการดำเนินงานของกิจการ กำไรสะสมเป็นแหล่งเงินทุนจากการดำเนินงานซึ่งไม่มีต้นทุนของเงินทุน อายุของกิจการถูกพิจารณาจากอัตราส่วนนี้ ดังนั้น กิจการที่เพิ่งเริ่มดำเนินงานไม่นานมีโอกาสที่จะแสดงถึงอัตราส่วนนี้ต่ำ เนื่องจากระยะเวลาในการสะสมกำไรส่วนนี้มีน้อย

4. อัตราส่วนราคาตลาดหุ้นสามัญ ต่อหนี้สินรวม MS/TL อัตราส่วนนี้เป็นตัววัดสินทรัพย์ของกิจการ ว่าสามารถลดมูลค่าลงได้เท่าใด (วัดโดยมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ) ก่อนที่หนี้สินจะมากกว่าสินทรัพย์ และกิจการจะล้มละลาย ใช้วัดโครงสร้างของเงินทุนของกิจการ และอัตราส่วนนี้ยังเพิ่มมุมมองของมูลค่าในตลาดในหุ้นสามัญ โดยมูลค่าหุ้นที่สูงของอัตราส่วนแสดงถึงโอกาสที่จะล้มเหลวทางการเงินต่ำ

ทฤษฎีระบบ

สภาพแวดล้อมต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญต่อความอยู่รอดของธุรกิจ ในการวิเคราะห์และวินิจฉัยถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมในแง่มุมมองต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงสภาพแวดล้อมภายนอกธุรกิจ ที่มีผลกระทบต่อการประกอบกิจการของธุรกิจทั้งในด้านโอกาสที่เอื้ออำนวยและอุปสรรค ปัจจัยเหล่านี้มีอยู่มากมายแต่ที่สำคัญได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย และเทคโนโลยี บริษัทต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงปัจจัยที่สำคัญภายในสภาพแวดล้อมเหล่านั้น ปัจจัยเหล่านั้นอาจจะอยู่ภายในสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน หรือสภาพแวดล้อมทั่วไป

สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน จะประกอบด้วยปัจจัยเฉพาะเจาะจงที่กระทบโดยตรงต่อบริษัท ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ รัฐบาล ชุมชน ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ คู่แข่งขัน ลูกค้า เจ้าหนี้ สภาพแรงงาน กลุ่มผลประโยชน์และสมาคมการค้า เป็นต้น ส่วนในด้านสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปจะประกอบด้วยปัจจัยโดยทั่วไปที่ไม่กระทบโดยตรงต่อบริษัท แต่มักจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจระยะยาวของบริษัท โดยปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นภายในด้านหนึ่งอาจมีความสำคัญอย่างมากต่ออุตสาหกรรมหนึ่งแต่อาจจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความสำคัญน้อยต่ออุตสาหกรรมอื่น โดยทั่วไปเศรษฐกิจจะมีความสำคัญที่สุด และตามด้วยเทคโนโลยี การเมือง กฎหมาย และสังคมวัฒนธรรมตามลำดับ ดังนั้น บริษัทต่าง ๆ จะต้องพิจารณาถึงลักษณะ และทิศทางของเศรษฐกิจในอนาคตด้วย เพราะเศรษฐกิจสามารถสร้างโอกาสและอุปสรรค ต่อการดำเนินงานของบริษัทได้ บริษัทจะต้องวิเคราะห์ และพยากรณ์เครื่องมือภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ เช่น รายได้ประชาชาติ รายจ่ายเพื่อการบริโภค อัตราเงินเฟ้อ และอัตราดอกเบี้ยเพื่อการวางแผนและตัดสินใจในอนาคตของบริษัท (สมัยศ, 2539: 91-94)

เครื่องชี้วัดภาวะทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

เครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญประกอบด้วย

1. จำนวนประชากร หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศโดยแสดงในรูปจำนวนประชากรทั้งหมดในแต่ละปี การเติบโตของจำนวนประชากรในแต่ละปีควรจะต่ำกว่า GDP ที่แท้จริง ซึ่งในปัจจุบันส่วนใหญ่อัตราการเจริญเติบโตของประชากรในแต่ละประเทศจะต่ำ (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541: 14)
2. การส่งออก หมายถึง สินค้าและบริการที่ขายให้กับต่างประเทศ แสดงในรูปร้อยละของมูลค่าตัวเงิน ปริมาณและดัชนีตัวเลขเป็นรายปี โดยพิจารณาที่อัตราการเติบโตเมื่อเทียบกับมูลค่าการนำเข้าและร้อยละต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ การส่งออกจะทำให้ได้รับเงินตราต่างประเทศ และส่งผลต่อการเจริญเติบโตของภาวะเศรษฐกิจโดยรวม (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541: 15)
3. อัตราแลกเปลี่ยน หมายถึง อัตราเงินของประเทศหนึ่งที่สามารถแลกกับเงินตราหนึ่งหน่วยของอีกประเทศหนึ่ง เช่น อัตราแลกเปลี่ยนของค่าเงินบาทต่อเงินตราสกุลดอลลาร์สหรัฐอเมริกา หากเงินสกุลเงินบาทสามารถแลกเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐฯได้มากขึ้น เรียกว่า เงินบาทแข็งค่าขึ้น เมื่อเทียบกับเงินตราสกุลดอลลาร์สหรัฐฯนั้น และหากค่าเงินสกุลบาทสามารถแลกเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐฯได้ลดลง เรียกว่า เงินบาทอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราแลกเปลี่ยนมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ การไหลเข้าออกของเงินทุน (สุธรรม, 2542: 6)
4. อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ข้อมูลอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนใหญ่จะถือเอาตัวเลขจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหลัก เพราะตัวเลขจะ

ถูกต้องกว่าแหล่งอื่น ความน่าเชื่อถือจึงมีมาก ตัวเลขอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ถ้าเจริญเติบโตดี แสดงว่า ภาวะการณ์ผลิตสูง คนมีงานทำมากขึ้น ผลกำไรจะดีขึ้น เพราะฉะนั้นจึงคาดการณ์ได้ว่าการขายผลิตภัณฑ์ของบริษัทมากขึ้น ผลกำไรจะดีขึ้น เพราะฉะนั้นจึงคาดการณ์ได้ว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจไทยจํานำมาซึ่งรายได้ที่สูงขึ้น (สุธรรม โอฬารกิจอนันต์, 2542:16-17)

5. อัตราดอกเบี้ย หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ระหว่างสถาบันการเงินกับลูกค้าชั้นดี อัตราดอกเบี้ยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

5.1 อัตราดอกเบี้ยระยะสั้น หมายถึง อัตราดอกเบี้ยของหลักทรัพย์ที่ออกโดยไม่มีหลักประกันเพื่อจัดหาเงินทุนระยะสั้น อันได้แก่ เอกสารการค้า ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วแลกเงินซึ่งธนาคาร

รับรอง อัตราดอกเบี้ยระยะสั้น และอัตราดอกเบี้ยการให้กู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันเอง

5.2 อัตราดอกเบี้ยระยะยาว หมายถึง อัตราดอกเบี้ยของหลักทรัพย์ที่จัดหาเงินทุนระยะยาว อันได้แก่ หุ้นกู้ หรือพันธบัตร และหุ้นทุน อัตราดอกเบี้ยระยะยาวของหุ้นกู้ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปตามคุณภาพของหลักทรัพย์

ตามทฤษฎีว่าอัตราดอกเบี้ยถูกกำหนดขึ้นโดยอุปสงค์และอุปทานของเงิน อัตราดอกเบี้ยคือราคาของเงินทุนในการใช้ลงทุนในกิจกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ ผู้ที่มีเงินทุนเหลือสามารถนำไปหาผลประโยชน์โดยให้กู้ หรือแสวงหาผลตอบแทนแก่ผู้ต้องการเงินทุนได้ทั้งจากตลาดเงินและตลาดทุน ในทางทฤษฎีนั้นความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยในระยะสั้นกับอัตราดอกเบี้ยในระยะยาวอาจเป็นไปได้ในทางบวกหรือทางลบก็ได้ โดยทั่วไปอัตราดอกเบี้ยในระยะสั้นมักจะต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในระยะยาว เพราะผู้ถือสินทรัพย์ทางการเงินระยะสั้นจะมีสภาพคล่องสูงกว่าผู้ถือสินทรัพย์ทางการเงินที่มีอายุไถ่ถอนยาวนาน การที่สามารถมีสภาพคล่องสูงกว่านี้ ผู้ถือสินทรัพย์ในตลาดเงินจำเป็นที่จะต้องเสียค่าพรีเมียม ทำให้ผลตอบแทนจากตลาดเงินต่ำกว่าตลาดทุน หากตลาดเงินและตลาดทุนมีผู้เกี่ยวข้องของแต่ละตลาดแยกออกไป ทิศทางความสัมพันธ์อัตราดอกเบี้ยของตลาดทั้งสองไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นไปในทางบวก เช่น บริษัทประกันภัยอาจเกี่ยวข้องกับตลาดทุนมากกว่าในตลาดเงิน เพราะมีแบบแผนรายจ่ายแน่นอนในอนาคตทำให้สามารถนำเงินไปใช้เพื่อแสวงหารายได้ในระยะยาวในอนาคต จึงมักเป็นผู้ให้เงินทุนกับตลาดทุนมากกว่าในส่วนตลาดเงิน นอกจากนี้ เมื่อนำเอาการคาดการณ์เกี่ยวกับแนวโน้มของอัตราดอกเบี้ยในอนาคต เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยและผลตอบแทนในระยะสั้นจากตลาดเงินและผลตอบแทนในระยะยาวจากตลาดทุน อาจมีทิศทางเป็นไปได้ทั้งบวกและลบขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคนคาดการณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อ อัตราการเพิ่มปริมาณเงิน ทิศทางนโยบายการเงินและการคลัง และตัวแปรอื่น ๆ ทางเศรษฐกิจ (สุธรรม, 2542: 13-14)

6. อัตราเงินเฟ้อ หมายถึง อัตราที่สะท้อนถึงภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยตัวราคาหรือกลไกตลาด และไม่สามารถย้อนกลับลงมาได้อีก เงินเฟ้อถือได้ว่าเป็นสิ่งคู่และกลับกันกับเงินฝืด ซึ่งระบบทุนนิยมทุกประเทศ ทุกปีจะต้องประสบปัญหาที่เกิดจากระดับราคาเปลี่ยนแปลง ถ้าระดับราคาสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เงินเฟ้อลักษณะนี้เรียกว่าเงินเฟ้ออย่างอ่อน แต่ถ้าระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปสูงขึ้นอย่างมากมายหลายเท่าตัวก็จะเรียกว่าเงินเฟ้ออย่างรุนแรง เหตุการณ์เงินเฟ้ออย่างรุนแรงนี้ในอดีตจะพบในสภาวะสงครามสงบใหม่ ๆ จะรุนแรงทั่วโลก เมื่อเราวิเคราะห์ถึงสาเหตุของเงินเฟ้อ สามารถแยกสาเหตุได้ 2 อย่างคือ

6.1 เงินเฟ้อที่เกิดจากอุปสงค์ของระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง ในทางที่เพิ่มขึ้น เมื่ออุปสงค์เพิ่มขึ้นขณะที่อุปทานหรือจำนวนสินค้าหรือบริการมีจำกัดหรือมีเท่าเดิม จะก่อให้เกิดเหตุการณ์แย่งกันซื้อแย่งกันบริโภค ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปจะสูงขึ้น แต่จะสูงขึ้นมากน้อยเพียงใดก็จะขึ้นอยู่กับอำนาจซื้อของอุปสงค์ขณะนั้น ฉะนั้น เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของเงินเฟ้อที่เกิดจากอุปสงค์เปลี่ยนแปลง โดยปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ ได้แก่ รายได้ รสนิยม ฤดูกาล ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจและสินเชื่อ เป็นต้น

6.2 เงินเฟ้อที่เกิดจากอุปทานลด สิ่งที่กำหนดให้อุปทานลดที่สำคัญก็คือต้นทุนบางที่จึงเรียกว่าเงินเฟ้อที่เกิดจากต้นทุน การพิจารณาถึงสาเหตุทางด้านอุปทานที่ทำให้ระดับราคาสินค้าและบริการทั่วไปเพิ่มขึ้น โดยหลักแล้วอุปทานในระบบเศรษฐกิจถูกกำหนดโดยปัจจัยที่มีอิทธิพล คือ ราคาของปัจจัยการผลิต เช่น ค่าจ้างแรงงาน ดอกเบี้ย ค่าเช่า กำไร เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้อุปทานลด ซึ่งก็หมายถึงจำนวนสินค้าและบริการที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจลดปริมาณลง ตามกลไกของตลาดระดับราคาสินค้าจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าระดับอุปทานเปลี่ยนแปลงลดลงเรื่อย ๆ เงินเฟ้อที่มีสาเหตุจากต้นทุนเพิ่มขึ้นหรือทางด้านอุปทาน อาจแยกเป็นเงินเฟ้อที่มีชื่อเฉพาะสาเหตุได้ คือ

เงินเฟ้อที่เกิดจากค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น ผลักดันให้ต้นทุนของนายธุรกิจเพิ่มขึ้นทำให้อุปทานในตลาดลดลง หรือทำให้ระดับราคาสูงขึ้น ดังนั้นการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำหรือการเพิ่มค่าแรงงานต่างชาติจึงมีการกำหนดขึ้นเป็นร้อยละในแต่ละปี เพื่อความสมดุลของเงินเฟ้อหรือทำให้เกิดเงินเฟ้อน้อยที่สุด

เงินเพื่อที่เกิดจากกำไรของกิจการที่สูงขึ้น สมมติว่าค่าของทุนของหน่วยผลิตสูงขึ้น ธุรกิจต้องการกำไรในอัตราที่สูงขึ้นก็จะบวกเข้าไปในต้นทุน ซึ่งส่งผลทำให้ราคาสินค้าและบริการในตลาดถูกตั้งให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี

เงินเพื่อจะมีประโยชน์หรือก่อให้เกิดผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ และประชาชนอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะและค่าของอัตราเงินเฟ้อโดยจะพิจารณาจากผลกระทบต่อปริมาณการผลิต การลงทุน การจ้างงาน การออมและการกระจายรายได้ของระบบเศรษฐกิจ (สุธรรม, 2542: 14)

การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้น

การวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระนั้น จุดประสงค์เพื่อการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามด้วยตัวแปรอิสระ และนำไปสู่การพยากรณ์ หรือการประมาณค่าตัวแปรตามนั้น ซึ่งอาจจะต้องใช้ตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว ซึ่งการใช้ตัวแปรเพียงตัวเดียวมาอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามอาจจะไม่เพียงพอ ลักษณะการวิเคราะห์ถดถอยโดยใช้ตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวนี้ เรียกว่า การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง ดังนั้นสมการถดถอยที่ได้จะเรียกว่าสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Equation)

รูปแบบถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression)

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปสมการเชิงเส้น เป็นการวิเคราะห์การถดถอยเพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามตั้งแต่สองตัวขึ้นไป โดยถือว่ารูปแบบของความสัมพันธ์อยู่ในรูปเชิงเส้นตรง ซึ่งมีรูปแบบของสมการถดถอย ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_k x_k + \epsilon$$

เมื่อ k คือ จำนวนตัวแปรอิสระที่ใช้ในสมการถดถอย

Y คือ ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

X_i คือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ตัวที่ i จะใช้สัญลักษณ์ X_i สำหรับตัวแปรอิสระที่ได้จากตัวอย่าง

β_0 คือ ค่าคงที่ (Constant) ของสมการถดถอย ซึ่งเป็นค่าของ Y เมื่อ X ทั้งหมดมีค่าเป็นศูนย์

β_1 คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) ของตัวแปรอิสระตัวที่ i (X_i) ซึ่งค่า β_1 จะแสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่า Y ตัวที่ i เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้ค่า Y เปลี่ยนไป β_1 หน่วย โดยคำนึงถึงว่าตัวแปรอิสระอื่น ๆ นอกเหนือจาก ตัวที่ i มีค่าคงที่ ดังนั้น ค่า β_1 อาจเรียกว่า (Partial Regression Coefficient)

E คือ ค่าความแตกต่างหรือความคลาดเคลื่อน (Error or Residual) ของการประมาณค่า Y ซึ่งแสดงว่าค่า Y ที่ได้แตกต่างไปจากเส้นถดถอยที่แท้จริงเท่าไร การแจกแจงปกติมีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์ และความแปรปรวนเท่ากันหมด

การคัดเลือกสมการถดถอยที่ดีที่สุด (Selecting the best Regression of Equation)

สมการถดถอยที่ดีที่สุด คือ สมการถดถอยที่สามารถพยากรณ์ค่าตัวแปรตามได้ใกล้เคียงที่สุด ซึ่งอาจพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณ ถ้ามีค่าน้อยแสดงว่าสมการถดถอยที่ใช้เป็นรูปแบบนั้นมีความเหมาะสมดี หรือโดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจว่ามีค่ามากหรือน้อย ถ้าค่าสัมประสิทธิ์มีค่ามากแสดงว่า ตัวแปรอิสระที่ใช้อยู่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ซึ่งโดยปกติแล้วถ้าตัวแปรอิสระมากขึ้นย่อมจะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์สูงขึ้นด้วย แต่บางครั้งตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในสมการเดียวกันนั้นมีความสัมพันธ์กันสูงจะส่งผลกระทบต่อตัวแปรตามให้มีค่าสัมประสิทธิ์สูงไปด้วย ดังนั้น ก่อนที่จะนำตัวแปรอิสระใดมาสร้างสมการถดถอยควรจะต้องแก้ปัญหานี้ก่อน โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) กล่าวคือถ้าตัวแปรอิสระคู่ใดมีความสัมพันธ์กันสูงแสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 นั้น สามารถแทนกันได้จึงควรตัดออกไปโดยนำมาใช้เพียงตัวเดียว

การเลือกสมการถดถอยที่ดีที่สุดนั้นมีหลายวิธี ส่วนในที่นี่จะกล่าวถึงวิธีการเลือกสมการถดถอยที่ดีที่สุด 2 วิธีใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

1. การคัดเลือกตัวแปรอิสระที่เหมาะสมกับสมการถดถอย
2. การเลือกรูปแบบสมการถดถอยที่เหมาะสม

การศึกษาจะเลือกใช้วิธีที่ 1 เนื่องจากเป็นวิธีการที่ใช้ได้กับการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้น ส่วนวิธีการที่ 2 จะเหมาะสมกับการวิเคราะห์ถดถอยที่ไม่เป็นเส้นตรง

การคัดเลือกตัวแปรอิสระที่เหมาะสมกับสมการถดถอย

ในการศึกษานี้จะใช้วิธี Forward Selection วิธีนี้เป็นการคัดเลือกตัวแปรอิสระ โดยการคัดเลือกจากตัวแปรอิสระหนึ่งตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามสูงสุดเข้าไปในสมการเป็นอันดับแรก แล้วจึงทดสอบความมีนัยสำคัญของตัวแปรอิสระตัวนั้น ภายใต้สมมติฐาน $H_0: \beta_i = 0$ ถ้ามีนัยสำคัญ หรือปฏิเสธสมมติฐานก็จะทำการเลือกตัวแปรอิสระตัวต่อไป โดยวิธีการเดียวกัน จนกระทั่งตัวแปรอิสระที่เหลืออยู่ไม่มีนัยสำคัญแล้ว แสดงว่าสมการถดถอยที่ได้เป็นสมการที่มีลักษณะเหมาะสมแล้ว (ศิริชัย, 2546)

บทที่ 3 ผลการศึกษา

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการศึกษาที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล และในส่วนที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี โดยการแยกการวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษา ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. นโยบายการบัญชีเรื่องค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญรวมถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การตีราคาสินค้าคงเหลือ และการรับรู้รายได้ที่บริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรเลือกปฏิบัติ

2. การคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

3. การหาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจกับอัตราส่วนทางการเงิน

1. นโยบายการบัญชีที่บริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรเลือกปฏิบัติ

ผลการศึกษาพบว่านโยบายการบัญชีที่มีทางเลือกในวิธีปฏิบัติมีหลายวิธี ซึ่งในที่นี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ การแปลงค่าของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การตีราคาสินค้าคงเหลือ และการรับรู้รายได้ โดยศึกษาถึงแนวทางปฏิบัติที่บริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรเลือกใช้ ซึ่งรวมถึงการเปิดเผยนโยบายการบัญชีในเรื่องดังกล่าว

1.1 ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ

จากมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 เรื่องของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ มีทางเลือกปฏิบัติในการรับรู้รายการบันทึกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ 2 วิธี คือ วิธีที่ใช้โดยการตัดจำหน่ายโดยตรง และวิธีตั้งค่าเผื่อ ในวิธีการตั้งค่าเผื่อนั้นก็ได้มีทางเลือกอีกหลายวิธี เช่น ร้อยละของยอดขาย ร้อยละของยอดลูกหนี้ หรือจะพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาถึงวิธีการประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญของบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 20 บริษัท พบว่า พ.ศ. 2542-2546 กลุ่มบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรส่วนใหญ่ จะเลือกวิธีการจำแนกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ โดยมีการแยกตามอายุหนี้ของลูกหนี้โดยดูได้จากมีการจำแนกอายุหนี้จำนวน 14

2546 (ตารางที่ 1) แสดงให้เห็นได้ว่า ในช่วงปี 2542-2546 กลุ่มบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจ การเกษตรมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ ตามมาตรฐาน การบัญชีฉบับที่ 11 เรื่องหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ซึ่งกำหนดให้ กิจการต้องเปิดเผยนโยบาย การบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ และหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งบริษัทได้ให้ความสำคัญกับการเปิดเผย ข้อมูล โดยดูได้จากการแสดงค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญและหนี้สงสัยจะสูญ

1.2 การแปลงค่าจากอัตราแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศ

ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 30 ในเรื่องผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ของอัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแปลงค่ารายการธุรกิจที่เป็นเงินตรา ต่างประเทศซึ่งอาจเกิดจากการส่งออก การนำเข้า เงินกู้ยืม ที่มีการกำหนดเป็นค่าเงินสกุลอื่น และ การแปลงค่างบการเงินที่จัดทำเป็นเงินตราต่างประเทศของสาขา แผนก บริษัทย่อยหรือการลงทุน อื่น ๆ ซึ่งต้องนำมารวมไว้เป็นส่วนหนึ่งในงบการเงินของบริษัทไทย ซึ่งมีผลการศึกษาวิธีการเลือก ปฏิบัติทางการบัญชีของกลุ่มบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร จำนวน 20 บริษัท พบว่า บริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ที่มีลักษณะการบันทึกนโยบายการบัญชีในรายการที่เป็น เงินตราต่างประเทศ สำหรับปี พ.ศ.2542-2544 มีจำนวน 17 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 90 และสำหรับ ปี พ.ศ.2545-2546 มีจำนวน 18 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 90 เนื่องจากมีบริษัทจัดตั้งขึ้นใหม่ในปี 2545 (ตารางที่ 2)

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการเลือกใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับบัญชีเป็น เงินตราต่างประเทศแล้วถือว่ากลุ่มบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร มีการเลือกใช้นโยบาย การบัญชีเกี่ยวกับบัญชีเป็นเงินตราต่างประเทศได้เหมาะสม โดยมีการรับรู้ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนเป็นรายได้ หรือค่าใช้จ่ายงบกำไรขาดทุนเกือบทุกบริษัท ส่งผลให้สามารถเปรียบเทียบงบ การเงินกันได้โดยไม่มีผลกระทบที่มีสาระสำคัญ จากการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เป็นเงินตรา ต่างประเทศ

ตารางที่ 1 การเลือกใช้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้สำหรับปี พ.ศ. 2542-2546

วิธีการคำนวณค่าเผื่อ หนี้สงสัยจะสูญ	2542		2543		2544		2545		2546	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตัดจำหน่ายโดยตรง	1	5.26	1	5.26	1	5.26	2	10	2	10
2. ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ										
- ร้อยละของยอดขายรวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ร้อยละของยอดขายเชื้อ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ร้อยละของลูกหนี้ทั้งหมด	1	5.26	-	-	-	-	-	-	-	-
- จำนวนตามอายุหนี้	14	73.68	14	73.68	14	73.68	14	70	14	70
- พิจารณาลูกหนี้แต่										
ดะราย	3	15.80	4	21.06	4	21.06	4	20	4	20
3. ไม่เปิดเผยนโยบายบัญชี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	19	100	19	100	19	100	20	100	20	100

หมายเหตุ : บริษัท ยูนิควาซิซัน จำกัด เปิดดำเนินการในปี 2545

ตารางที่ 2 การเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับกรมแปลงค่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สำหรับปี พ.ศ.2542-2546

วิธีการบันทึกรายการ บัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศ	2542.		2543		2544		2545		จำนวนบริษัท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ที่เกิดขึ้นระหว่างปีจะบันทึก ณ วันที่เกิดรายการ ส่วนรายการที่เกิดขึ้น วันที่ในงบดุลจะบันทึก ณ วันนั้น	17	90	17	90	17	90	18	90	18	90
2. ไม่เปิดแยก	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
รวม	19	100	19	100	19	100	20	100	20	100

หมายเหตุ : ไม่เปิดแยก หมายถึง มีการบันทึกรายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศแต่ไม่เปิดเผย หรือไม่มีรายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

1.3 การตีราคาสินค้าคงเหลือ

วิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือ ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 31 มีวิธีให้เลือกปฏิบัติได้หลายวิธี เช่น วิธีราคาทุน วิธีราคาทุนหรือราคาตลาดที่ต่ำกว่า หรือวิธีราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า วิธีการคำนวณต้นทุนของสินค้าคงเหลือ โดยทั่วไปมีวิธีการคำนวณต้นทุนสินค้าคงเหลือหลายวิธี เช่น วิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO) วิธีเข้าหลังออกก่อน (LIFO) วิธีถัวเฉลี่ย (Average) เป็นต้น ผลการศึกษาถึงวิธีการคำนวณต้นทุนสินค้าคงเหลือของบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ในปี พ.ศ. 2542-2546 แสดงไว้ในตารางที่ 3

ผลการศึกษาพบว่าในช่วงปี พ.ศ.2542-2546 บริษัทในธุรกิจการเกษตรแสดงค่าวัตถุดิบคงเหลือโดยไม่เปิดเผยข้อมูลเป็นจำนวน 11 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือจะใช้วิธีถัวเฉลี่ยเป็นจำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 25 สำหรับสินค้าระหว่างผลิตส่วนใหญ่จะไม่เปิดเผยโดยมีจำนวน 14 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาจะใช้วิธีต้นทุนมาตรฐาน มีจำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 15 สินค้าสำเร็จรูปโดยส่วนใหญ่ใช้วิธีถัวเฉลี่ย มีจำนวน 9 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมา คือ วิธีราคาทุนหักค่าเสื่อม มีจำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 25 สำหรับวัสดุต่าง ๆ นั้นบริษัทไม่เปิดเผยข้อมูลมีจำนวน 11 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาจะใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อน และวิธีถัวเฉลี่ย ซึ่งมีจำนวนเท่ากันจำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 15

การที่บริษัทส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีถัวเฉลี่ย อาจเนื่องมาจากเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกในการคำนวณสำหรับสินค้าที่มีปริมาณมาก และมีการหมุนเวียนสินค้าบ่อย สำหรับการคำนวณราคาทุนของสินค้าคงเหลือ หากราคาทุนของสินค้าคงเหลือปลายงวดมีราคาสูงกว่าต้นงวด การคำนวณราคาต้นทุนสินค้าคงเหลือด้วยวิธีถัวเฉลี่ยนั้น ราคาทุนของสินค้าคงเหลือจะถูกถัวเฉลี่ยกับราคาสินค้าคงเหลือต่ำกว่าความเป็นจริง แต่ถ้าใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อนคิดราคาทุนของสินค้าคงเหลือ ราคาทุนของสินค้าคงเหลือ คือราคาซื้อครั้งหลังสุด ดังนั้นราคาทุนสินค้าคงเหลือ และต้นทุนสินค้าที่ขายรวมถึงกำไรสุทธิแสดงจำนวนที่แท้จริงมากกว่าวิธีถัวเฉลี่ย

ตารางที่ 3 การเลือกใช้วิธีการคำนวณราคาของสินค้าคงเหลือ สำหรับปีพ.ศ. 2542-2546

วิธีการคำนวณ ราคาทุน	แยกประเภทสินค้าคงเหลือ										จำนวนบริษัท
	วัตถุดิบ		สินค้าระหว่างผลิต		สินค้าสำเร็จรูป		วัสดุ				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
วิธีเข้าก่อนออกก่อน	2	10	1	5	3	15	3	15	3	15	
วิธีถัวเฉลี่ย	5	25	2	10	9	45	3	15	3	15	
วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	2	10	-	-	2	10	2	10	2	10	
วิธีราคาทุนหักค่าเสื่อม	-	-	-	-	5	25	-	-	-	-	
วิธีทุนมาตรฐาน	-	-	3	15	1	5	1	5	1	5	
ไม่เปิดเผย	11	55	14	70	-	-	11	55	11	55	
รวม	20	100	20	100	20	100	20	100	20	100	

1.4 การรับรู้รายได้

นโยบายการบัญชีเรื่องการรับรู้รายได้ของธุรกิจการเกษตรมีมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 กำหนดให้ กิจการต้องเปิดเผยนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้ในการรับรู้รายได้ ซึ่งรวมถึงจำนวนรายได้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น การขายสินค้า การให้บริการ ดอกเบี้ย เป็นต้น ลักษณะการเปิดเผยนโยบายการบัญชีของธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตร บริษัทจะรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สิทธิทั้งหมด แต่มีลักษณะการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างออกไป โดยในปี พ.ศ. 2542 กิจการส่วนใหญ่รับรู้รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์การเกษตร เมื่อมีการส่งมอบสินค้าและแสดงการรับรู้รายได้ประเภทอื่นประกอบมีจำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมาคือรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่รับฟังง่าย มีจำนวน 4 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 21.06 ในปี พ.ศ. 2543 กิจการส่วนใหญ่รับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่รับฟังง่าย มีจำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมาคือรับรู้รายได้จากการขายโดยแสดงมูลค่าสินค้าที่ได้ส่งมอบแล้วตามราคาใบกำกับสินค้าหักส่วนลด มีจำนวน 4 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 21.06 ในปี พ.ศ. 2544 มีการรับรู้รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์การเกษตร เมื่อมีการส่งมอบสินค้าและแสดงการรับรู้รายได้ประเภทอื่นประกอบ มีจำนวน 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 31.58 รองลงมาจะแสดงรายได้จากการขายใบกำกับสินค้า ซึ่งไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มของสินค้าที่ได้ส่งมอบและหักส่วนลด มีจำนวน 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 26.32 ส่วนในปี พ.ศ. 2545-2546 มีการรับรู้รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์การเกษตร เมื่อมีการส่งมอบสินค้าและแสดงการรับรู้รายได้ประเภทอื่นประกอบรวมถึง การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์คงค้างหรือเกณฑ์สิทธิ์พร้อมกับแสดงการรับรู้รายได้ประเภทอื่น ๆ ประกอบ โดยมีจำนวนบริษัทเท่ากัน คือ อย่างละ 5 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาคือจะแสดงรายได้จากการขายใบกำกับสินค้าซึ่งไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มของสินค้าที่ได้ส่งมอบและหลังจากหักส่วนลด มีจำนวนเท่ากัน คือ อย่างละ 4 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 20

ผลการศึกษาพบว่าลักษณะการเปิดเผยนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ของกลุ่มบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร สำหรับบริษัทที่แสดงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการรับรู้รายได้ โดยจำแนกให้เห็นความชัดเจนของนโยบายการบัญชีโดยการรับรู้รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์การเกษตรเมื่อมีการส่งมอบสินค้า แต่ความแตกต่างในการเปิดเผยข้อมูลที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ มิได้กล่าวรูปแบบหรือลักษณะการเปิดเผยข้อมูลวิธีการรับรู้รายได้ไว้ ดังนั้นรูปแบบหรือลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลจึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละกิจการ

ตารางที่ 4 การเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้สำหรับปีพ.ศ. 2542-2546

ลักษณะการเปิดเผย	2542		2543		2544		2545		2546	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่รับฟังจ่ายหรือ เกณฑ์สิทธิ์	4	21.06	5	26.32	2	10.53	2	10	2	10
2. รับรู้รายได้จากการขายเมื่อมีการส่งมอบสินค้า ให้แก่ลูกค้า	2	10.53	2	10.53	1	5.26	1	5	1	5
3. ขายได้จากการขายแสดงมูลค่าสินค้าที่ได้ ส่งมอบแล้วตามราคาใบกำกับสินค้าหลังจาก หักส่วนลด	3	15.78	4	21.06	2	10.53	3	15	3	15
4. ขายได้จากการขายแสดงมูลค่าใบเบิกกับ สินค้าซึ่งไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มของสินค้าที่ได้	2	10.53	3	15.78	5	26.32	4	20	4	20
5. การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์คงค้าง หรือเกณฑ์สิทธิ์พร้อมกับแสดงการรับรู้รายได้ ประเภทอื่น ๆ ประกอบ	3	15.78	2	10.53	3	15.78	5	25	5	25

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะการเปิดเผย	2542		2543		2544		2545		2546	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. การรับรู้รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์การ										
เกษตรเมื่อมีการส่งมอบสินค้าและแสดง	5	26.32	3	15.78	6	31.58	5	25	5	25
การรับรู้รายได้ประเภทอื่นประกอบ										
รวม	19	100	19	100	19	100	20	100	20	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม อีกทั้งห้ามมิให้เผยแพร่หรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

การศึกษาอัตราส่วนทางการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร เป็นเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2542-2546) ทำให้ทราบถึงอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินทั้ง 15 อัตราส่วนใน 5 ประเภท โดยการวิเคราะห์ผลจะแบ่งตามประเภทของอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 อัตราส่วนกระแสเงินสดมี 2 อัตราส่วนดังนี้

2.1.1 อัตราส่วนกระแสเงินสด ต่อหนี้สินหมุนเวียน: CF/CL

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542-2543 อัตราส่วนนี้จะอยู่ในช่วง 0.52-0.56 เท่า หมายความว่าในแต่ละบาทที่กิจการส่วนใหญ่จัดหาเงินสดจากการดำเนินงานมาได้จะพอจ่ายคืนหนี้สินระยะสั้นได้ 0.52-0.56 บาท แต่ในปีพ.ศ. 2546 อัตราส่วนนี้กลับลดลงเป็น 0.267 เท่า แสดงว่ากิจการมีความสามารถในการหาเงินสดจากการดำเนินงานมาได้น้อยกว่าปี 2543-2542 (ตารางผนวกที่ 1)

2.1.2 อัตราส่วนกระแสเงินสด ต่อหนี้สินรวม: CF/TL

อัตราส่วนนี้มีทิศทางแนวโน้ม แบบเดียวกันกับ อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน คือ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2543-2542 จะอยู่ในช่วง 0.53-0.49 เท่า หมายความว่าแต่ละบาทที่กิจการส่วนใหญ่สามารถหาเงินสดจากการดำเนินงานมาได้ จะพอจ่ายชำระคืนหนี้สินระยะยาวเพียง 0.53-0.49 บาท แต่ในปี 2546 อัตราส่วนนี้กลับลดลงเป็น 0.227 เท่า แสดงว่ากิจการส่วนใหญ่มีความสามารถหาเงินสดได้ลดลง (ตารางผนวกที่ 2)

สรุปแนวโน้มของอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของกลุ่มกระแสเงินสด มีลักษณะคล้ายกัน คือช่วงปีพ.ศ.2542-2543 กิจการส่วนใหญ่สามารถจัดเงินสดจากการดำเนินงานมาจ่ายชำระหนี้สินได้ในเกณฑ์ที่สูงกว่าปี 2546ซึ่งความสามารถในการจัดหาเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการลดลง (ภาพที่ 1)

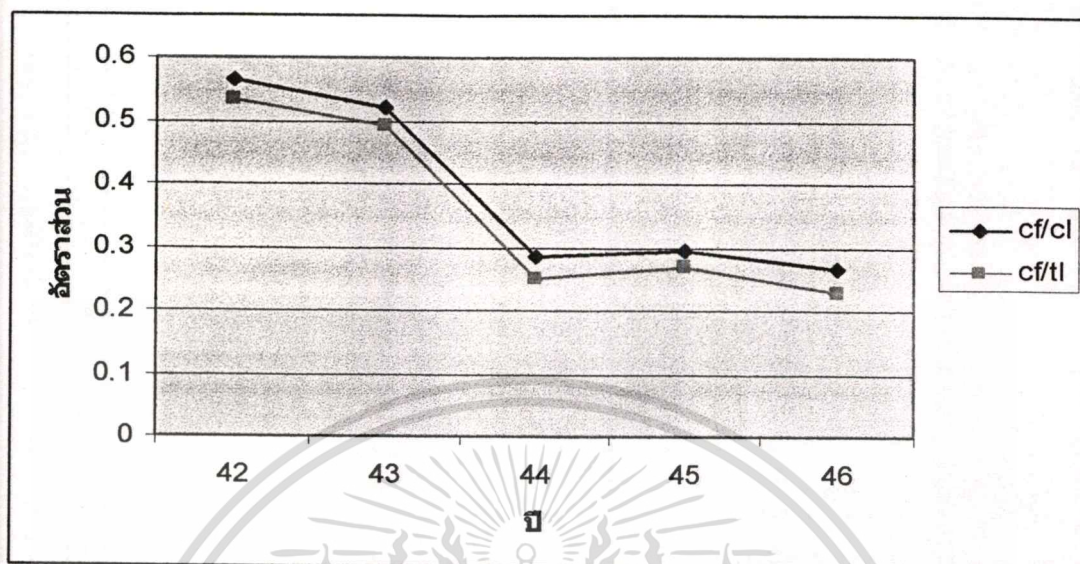
2.2 อัตราส่วนความคล่องตัวมี 4 อัตราส่วนดังนี้

2.2.1 อัตราส่วนของสินทรัพย์คล่อง ต่อหนี้สินหมุนเวียน: QA/CL

อัตราส่วนนี้พบว่าอยู่ที่ระดับ 1.04-1.26 เท่า หมายความว่า ในหนี้สินระยะสั้นแต่ละบาทที่กิจการส่วนใหญ่ มีเงินสดและสามารถเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นเงินสด ยกเว้นสินค้าคงเหลือ ซึ่งมีพอจ่ายชำระหนี้สินระยะสั้นเท่ากับ 1.04-1.26บาท (ตารางผนวกที่ 3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มกระแสเงินสดอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

2.2.2 อัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน ต่อหนี้สินหมุนเวียน : CA/CL

อัตราส่วนนี้ตั้งแต่ปี 2542-2546 อยู่ในระดับ 2.74-2.20 เท่า หมายความว่าในด้านหนี้สินระยะสั้นแต่ละบาท กิจกรรมส่วนใหญ่มีเงินสด และสามารถเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมดเป็นเงินสด พอจ่ายคืนหนี้สินระยะสั้นได้ 2.74-2.20 บาท (ตารางผนวกที่ 4)

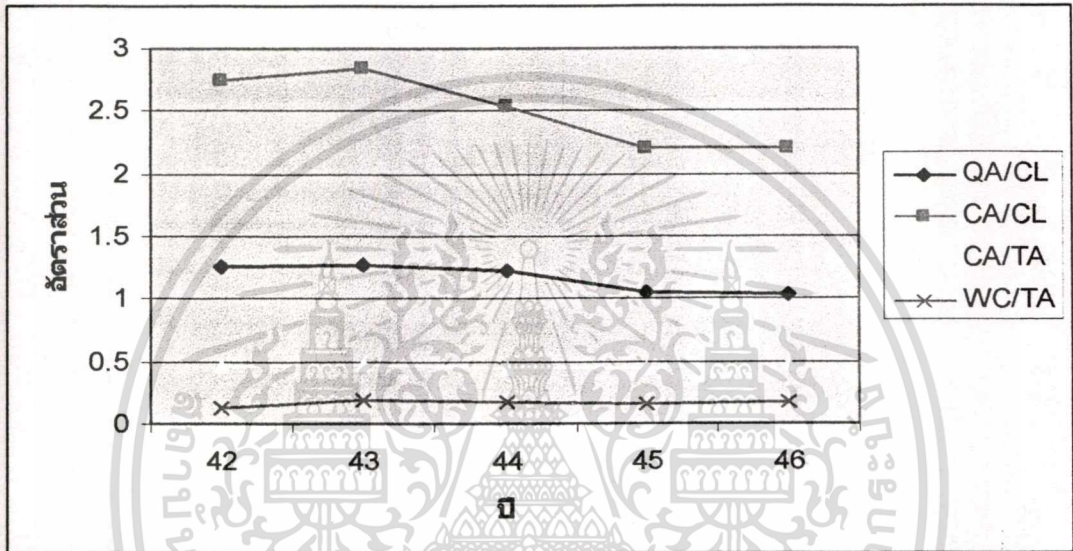
2.2.3 อัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน ต่อสินทรัพย์รวม : CA/TA

อัตราส่วนนี้อยู่ในระดับ 0.45-0.48 เท่า หมายความว่า เงินที่ลงทุนในสินทรัพย์รวมแต่ละบาท กิจกรรมส่วนใหญ่จะจัดสรรมาลงทุนในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน 0.45-0.48 บาท หากอัตราส่วนนี้ยิ่งสูงขึ้นสภาพคล่องของกิจการก็จะสูงขึ้นด้วย อัตราส่วนนี้พบว่าจะไม่มีลักษณะเป็นแนวโน้ม แต่จะขึ้นอยู่กับรูปแบบของแต่ละกิจการว่ามีการกำหนดสัดส่วนในการลงทุนในสินทรัพย์ไว้เท่าใดจากสินทรัพย์ทั้งหมด (ตารางผนวกที่ 5)

2.2.4 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ต่อสินทรัพย์รวม WC/TA

อัตราส่วนนี้ในปีพ.ศ.2542-2546 พบว่าอยู่ที่ระดับ 0.13-0.18 เท่า หมายความว่า ในสินทรัพย์รวมแต่ละบาท กิจกรรมส่วนใหญ่จะมีสภาพคล่องที่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนเท่ากับ 0.13-0.18บาทในปีพ.ศ.2546กิจการมีสภาพคล่องสูงที่เพิ่มขึ้น(ตารางผนวกที่6)

สรุปภาพรวมของ อัตราส่วนเฉลี่ยในกลุ่มสภาพคล่อง อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนมีอัตราส่วนที่สูงแสดงว่า กิจกรรมมีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินหมุนเวียนได้เพิ่มขึ้นรองลงมาคือ อัตราส่วนสินทรัพย์คล่องต่อหนี้สินหมุนเวียนแสดงว่ากิจกรรมความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินหมุนเวียนได้เพิ่มขึ้น (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มความคล่องตัวอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

2.3 อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์มี 2 อัตราส่วนดังนี้

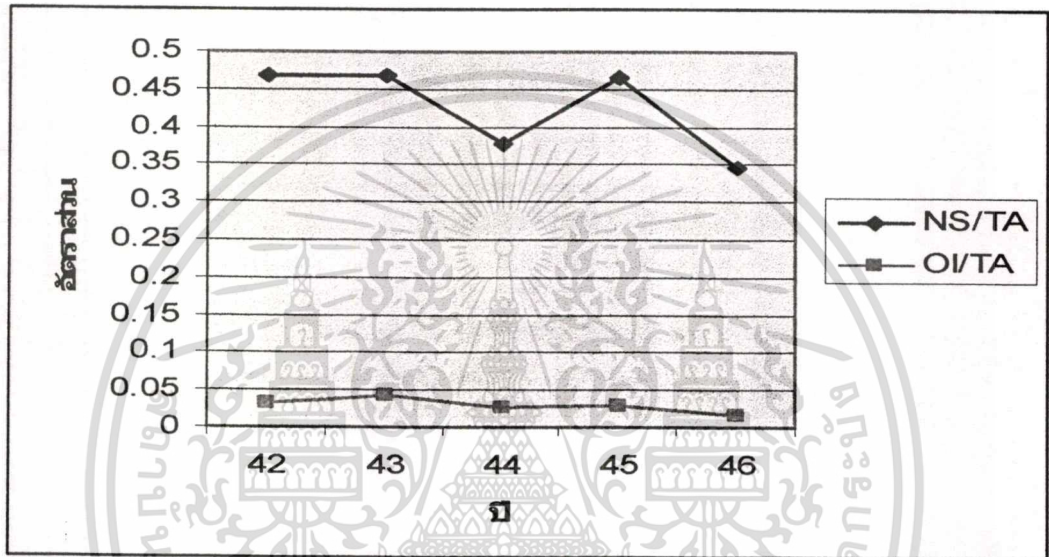
2.3.1 อัตราส่วนขายสุทธิ ต่อสินทรัพย์รวม : NS/TA

อัตราส่วนนี้ในปี 2542-2546 พบว่าอยู่ในระดับ 0.47-0.35 เท่า หมายความว่า กิจกรรมส่วนใหญ่มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์แต่ละบาทให้เกิดเป็นรายได้ เท่ากับ 0.47-0.35 บาท ซึ่งกิจการควรที่จะมีการพัฒนาประสิทธิภาพในการเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น (ตารางผนวกที่ 7)

2.3.2 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน ต่อสินทรัพย์รวม : OI/TA

อัตราส่วนนี้ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2543-2546 อยู่ที่ระดับ 0.04-0.02 เท่า หมายความว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ สามารถนำสินทรัพย์แต่ละบาทไปบริหารให้เกิดกำไรจากการดำเนินงานก่อนจ่ายภาษี และดอกเบี้ยจ่ายเท่ากับ 0.04-0.02 บาท แสดงว่ากิจการควรที่จะเพิ่มการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดรายได้มากขึ้นกว่านี้ (ตารางผนวกที่ 8)

สรุปอัตราส่วนกลุ่มการวัดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร จะสังเกตเห็นได้ว่าช่วงปีพ.ศ. 2542-2546 กิจกรรมส่วนใหญ่มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์เฉลี่ยมีแนวโน้มที่ลดลง และในปีพ.ศ.2546 ก็ยังคงมีแนวโน้มการใช้ทรัพยากรที่ลดลง ดังนั้นกิจกรรมควรเพิ่มความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มแสดงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์อุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

2.4 อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการหากำไรมี 3 อัตราส่วนดังนี้

2.4.1 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขายสุทธิ: OI/NS

อัตราส่วนนี้ช่วงปีพ.ศ. 2542-2546 อยู่ในระดับ 0.08-0.05 เท่า หมายความว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ได้กำไรจากการดำเนินงานก่อนจ่ายภาษีและดอกเบี้ยจ่ายเท่ากับ 0.08-0.05 บาท จากยอดขายแต่ละบาท และเมื่อนำปีพ.ศ. 2546 เทียบกับปีพ.ศ. 2545 จะเห็นได้ว่ากิจกรรมได้กำไรจากการดำเนินงานก่อนจ่ายภาษีและดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้น (ตารางผนวกที่ 9)

2.4.2 อัตราส่วนกำไรสุทธิ ต่อสินทรัพย์รวม : NI/TA

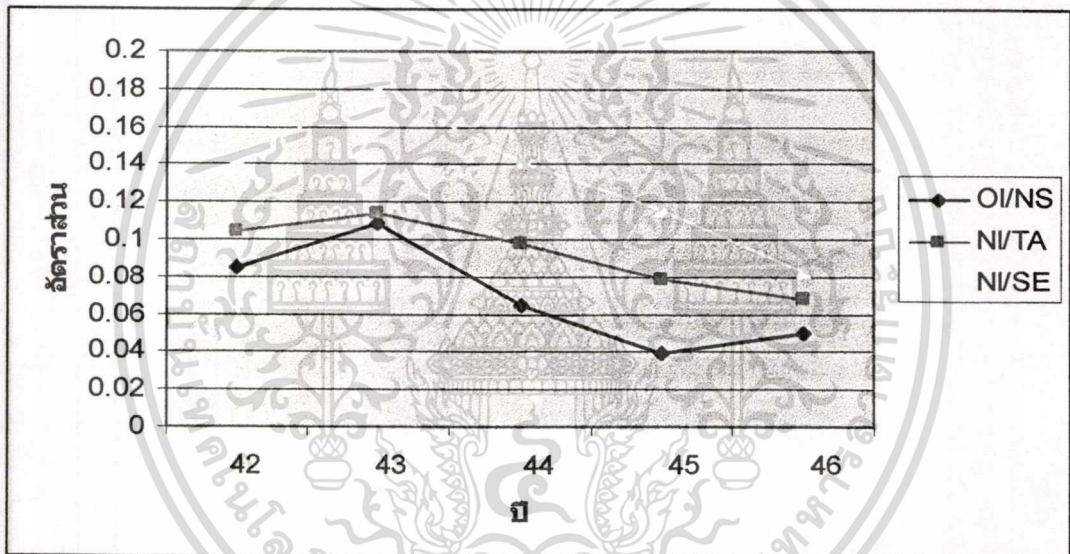
อัตราส่วนนี้ในปีพ.ศ.2542-2546 อยู่ในระดับ 0.10-0.07 เท่า หมายความว่า กิจกรรมส่วนใหญ่มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์แต่ละบาท ให้เกิดเป็นกำไรสุทธิได้เท่ากับ 0.10-0.07บาท ในปี พ.ศ. 2546 กิจกรรมมีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ลดลง (ตารางผนวกที่ 10)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3 อัตรากำไรสุทธิ ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น : NI/SE

อัตราส่วนนี้ช่วงปีพ.ศ. 2542-2546 อยู่ที่ระดับ 0.14-0.08 เท่า หมายความว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ในธุรกิจนี้ มีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์แต่ละบาท ดังนั้นจึงทำให้เกิด ผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นเจ้าของ 0.14-0.08 บาท (ตารางผนวกที่ 11)

สรุปแนวโน้มอัตราส่วนในกลุ่มนี้ พบว่าในปีพ.ศ. 2546 ความสามารถในการทำกำไรเฉลี่ยลดลง รวมถึงความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นก็มีอัตราส่วนแนวโน้มที่ลดลง (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มแสดงประสิทธิภาพในการหากำไรอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

2.5 อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้มี 4 อัตราส่วนดังนี้

2.5.1 อัตราส่วนหนี้สินรวม ต่อสินทรัพย์รวม : TL/TA

อัตราส่วนนี้ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542-2546 อยู่ในระดับ 0.38-0.37 เท่า หมายความว่า สินทรัพย์ของกิจการส่วนใหญ่แต่ละบาทได้มาจากการก่อหนี้ 0.38-0.37 บาท (ตารางผนวกที่ 12)

2.5.2 อัตราส่วนผู้ถือหุ้นต่อแหล่งเงินทุนระยะยาว : SE/TK

อัตราส่วนนี้ในปีพ.ศ. 2542-2546 อยู่ในระดับ 0.92-0.89 เท่า หมายความว่า การจัดหาทุนระยะยาวในแต่ละบาท กิจการส่วนใหญ่ได้ทุนมาจากส่วนของเจ้าของ 0.92-0.89 บาท ใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าของลดลงจากช่วงก่อน แสดงว่ากิจการส่วนใหญ่มีการจัดหาทุนระยะยาวจากภายนอก หรือ กิจการมีการก่อหนี้สินเพิ่มขึ้น (ตารางผนวกที่ 13)

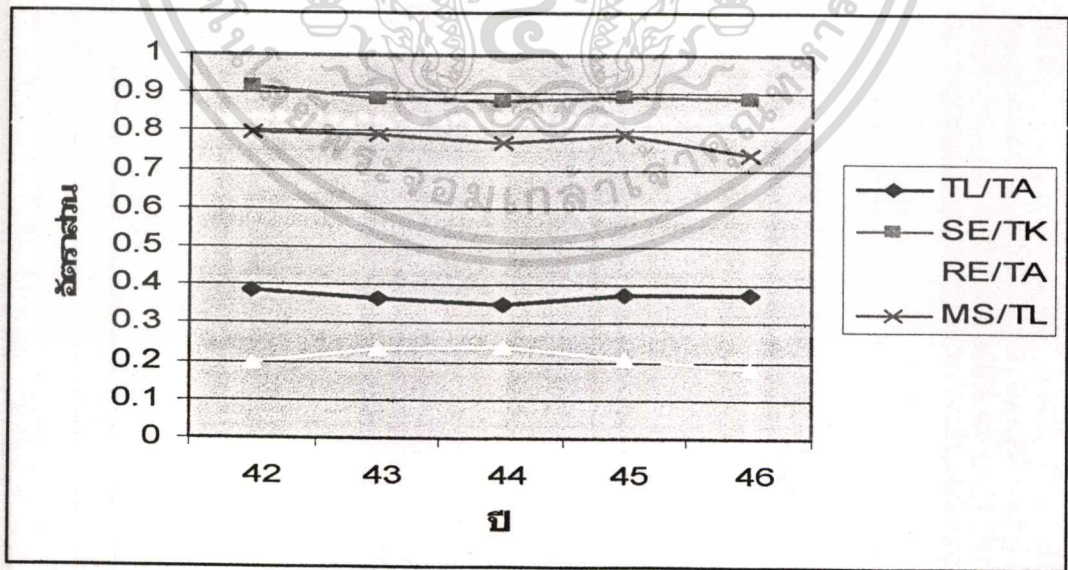
2.5.3 อัตราส่วนกำไรสะสม ต่อสินทรัพย์รวม : RE/TA

อัตราส่วนนี้ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542-2546 อยู่ในระดับ 0.2-0.18 เท่า หมายความว่าใน ส่วนของสินทรัพย์แต่ละบาทของกิจการส่วนใหญ่ได้มาจากส่วนของกำไรสะสม อัตราส่วนนี้เริ่ม ลดลงในปีพ.ศ. 2546 (ตารางผนวกที่ 14)

2.5.4 อัตราส่วนราคาตลาดหุ้นสามัญ ต่อหนี้สินรวม MS/TL

อัตราส่วนนี้ ในปีพ.ศ. 2542-2546 อยู่ในระดับ 0.80 — 0.74 เท่า หมายความว่า หนี้สินของกิจการส่วนใหญ่แต่ละบาทจะมีมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญคุ้มครองอยู่ถึง 0.80 — 0.74 บาท (ตารางผนวกที่ 15)

สรุปอัตราส่วนในการวัดความสามารถในการก่อหนี้ในปีพ.ศ. 2542-2546 พบว่าโครงสร้าง ของเงินทุนในส่วนของเจ้าหนี้ โดยเฉพาะหนี้สินระยะยาว มีจำนวนลดลง และอัตราส่วนหนี้สินต่อ สินทรัพย์รวม ก็มีแนวโน้มที่ลดลง อัตราส่วนราคาตลาดหุ้นสามัญต่อหนี้สินรวมก็มีแนวโน้มที่ลดลง เช่นเดียวกัน โดยอัตราส่วนในการวัดความสามารถในการก่อหนี้ทั้ง 4 อัตราส่วนมีแนวโน้มหนี้สินที่ ลดลงทุกประเภท (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 อัตราส่วนเฉลี่ยกลุ่มความสามารถในการก่อหนี้อุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2546 ปรากฏว่า อัตราส่วนในกลุ่มกระแสเงินสด กลุ่มสภาพคล่อง มีแนวโน้มที่ดีขึ้น แต่กลุ่มประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ และอัตราส่วนประสิทธิภาพในการหาทำไวยังมีแนวโน้มที่ลดลง ส่วนอัตราด้านความสามารถในการก่อหนี้มีอัตราส่วนที่ลดลงแสดงว่ากิจการส่วนใหญ่มีการปรับตัวไปในทางด้านที่มีแนวโน้มสภาพคล่องเพิ่มขึ้น

การหาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้ภาวะเศรษฐกิจที่มีต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

การหาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจ ที่มีต่อผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของอุตสาหกรรม สามารถทำได้โดยอาศัยเครื่องมือทางสถิติเข้าช่วย ซึ่งก็คือการทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจที่สำคัญ และอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินที่สำคัญของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรในช่วงระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2542-2546) ซึ่งผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจะอยู่ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ

ปี	ประชากร (ล้านคน)	การส่งออก (เปอร์เซ็นต์) เปลี่ยนแปลง)	อัตราแลกเปลี่ยน	อัตราความเจริญเติบโต	อัตราดอกเบี้ย	อัตราเงินเฟ้อ
			(บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	(เปอร์เซ็นต์) ทางเศรษฐกิจ	(เปอร์เซ็นต์)	(เปอร์เซ็นต์)
2542	61.80	56.80	37.80	3.40	8.50	0.30
2543	61.88	67.90	40.20	4.80	8.25	1.60
2544	62.31	63.10	44.50	2.10	7.50	1.60
2545	62.80	66.10	43.00	5.40	7.00	0.70
2546	63.08	78.40	41.50	6.80	5.75	1.80

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 11 ทดสอบสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ทั้งหมด

(Correlation Analysis)

จากผลลัพธ์ที่ได้ ตัวแปรอิสระคู่ใดมีสหสัมพันธ์มาก ($r \geq \pm 0.5$) แสดงถึงความสามารถทดแทนกันได้สูง จึงเลือกตัวแปรอิสระที่มีสหสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด เป็นตัวแปรอิสระที่จะใช้ทดสอบความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (ตารางที่ 6) เช่น ถ้าพิจารณาที่ อัตราเงินเฟ้อ ที่ r มากกว่าหรือเท่ากับ ± 0.5 จะได้ค่าจำนวนประชากรเท่ากับ 0.575 อัตราการเจริญเติบโต เท่ากับ 0.949 แสดงว่าถ้าพิจารณาที่ อัตราเงินเฟ้อ จะเลือกตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบได้ 2 ตัวในการทดสอบพิจารณาเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ทุกดัชนีจะพบว่าในการทดสอบสหสัมพันธ์ของดัชนีชีวิตภาวะเศรษฐกิจทุกดัชนีได้ใช้ อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ และอัตราแลกเปลี่ยน เป็นตัวแปรอิสระในการพยากรณ์ตัวแปรตาม เนื่องจากการนำตัวแปรอิสระหลายตัวมาใช้ในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนนั้นโดยปกติแล้วจะสามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้ดียิ่งขึ้น (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงขึ้น) แต่หากตัวแปรอิสระนั้นมีความสัมพันธ์กันเองสูงจะส่งผลกระทบต่อตัวแปรตามให้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงตามไปด้วย ดังนั้นหากใช้ดัชนีภาวะเศรษฐกิจทั้ง 6 ดัชนีในการพยากรณ์ตัวแปรตาม จะก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวที่นักสถิติเรียกว่า มัลติคออลิเนียริตี้ ด้วยเหตุนี้จึงพิจารณาเลือกดัชนีภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญทั้งสามดัชนีข้างต้นเป็นตัวแปรอิสระ

3. กำหนดสมการถดถอย

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_k X_k$$

Y = ตัวแปรตาม คือ อัตราส่วนทางการเงิน ทั้ง 15 อัตราส่วน

X = ตัวแปรอิสระ คือ ดัชนีชีวิตเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ และอัตราแลกเปลี่ยน

β_0 = ค่าคงที่

β_1 = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

ตารางที่ 6 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

	อัตราเงินเฟ้อ	การส่งออก	ประชากร	อัตราแลกเปลี่ยน	อัตราดอกเบี้ย	อัตราดอกเบี้ย
อัตราเงินเฟ้อ	1	.691	.341	.479	.040	-.483
Pearson Correlation						
Sig. (2-tailed)		.197	.575	.414	.949	.410
N	5	5	5	5	5	5
การส่งออก	.691	1	.054	-.257	.494	-.234
Pearson Correlation						
Sig. (2-tailed)	.197		.932	.677	.398	.705
N	5	5	5	5	5	5
ประชากร	.341	.054	1	.556	.538	-.971
Pearson Correlation						
Sig. (2-tailed)	.575	.932		.331	.349	.006
N	5	5	5	5	5	5
อัตราแลกเปลี่ยน	.479	-.257	.556	1	-.326	-.483
Pearson Correlation						
Sig. (2-tailed)	.414	.677	.331		.592	.409
N	5	5	5	5	5	5

ตารางที่ 6 (ต่อ)

	อัตราเงินเฟ้อ	การส่งออก	ประชากร	อัตราแลกเปลี่ยน	อัตราดอกเบี้ย	อัตราดอกเบี้ย
อัตราความ	.040	.494	.538	-.326	1	-.564
เบี่ยงเบน	.949	.398	.349	.592	.	.322
เบี่ยงเบน	5	5	5	5	5	5
เบี่ยงเบน	-.483	-.234	-.971	-.483	-.564	1
เบี่ยงเบน	.410	.705	.006	.409	.322	.
เบี่ยงเบน	5	5	5	5	5	5

หมายเหตุ ** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

4. พิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในเบื้องต้น ในที่นี้ตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ และอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนตัวแปรตามมีทั้งหมด 15 ตัว ซึ่งก็คืออัตราส่วนทางการเงินแต่ละตัว

5. นำตัวแปรอิสระมาคัดเลือกหาตัวแปรอิสระที่เหมาะสม เพื่อให้ได้สมการถดถอยที่ดีที่สุด โดยใช้โปรแกรม SPSS ช่วยในการสร้างสมการ โดยจะเลือกใช้วิธี Forward Selection เพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด มาเข้าในสมการถดถอยเป็นตัวแรก และพิจารณาตัวที่เหมาะสมในลำดับต่อไปเข้าในสมการ และทำเช่นนี้จนไม่มีตัวแปรอิสระใดที่เมื่อนำเข้ามาในสมการแล้ว สมการมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพิ่มขึ้น กล่าวคือ สมการถดถอยที่ได้มีความเหมาะสมที่สุดแล้ว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินทั้ง 15 ส่วน ใน 5 ประเภท กับดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจที่เลือกมา ได้ผลสรุปแบ่งออกเป็นสองกลุ่มดังนี้

1. กลุ่มที่ดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่คัดเลือกมา มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลของโปรแกรมเอสพีเอสเอส เวอร์ชัน 11.0 ซึ่งได้แก่ อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน

2. กลุ่มดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่คัดเลือกมา ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน คือ อัตราส่วนอื่น ๆ ทั้งหมดที่ไม่ได้กล่าวไว้ในข้อ 1.

กลุ่มดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่คัดเลือกมามีความสัมพันธ์ กับอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน

ผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน กับดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่คัดเลือกมา ด้วยวิธีสมการถดถอยพหุคูณเชิงซ้อนได้ดังนี้

อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน

อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน พบว่าตัวแปรอิสระที่นำเข้ามาใช้ในสมการได้มี 2 ตัวแปร คือ อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อ โดยมีค่าที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม (R) เท่ากับ 1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมถึงร้อยละ 100 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Adjusted R Square) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าอัตราแลกเปลี่ยนมีอิทธิพลต่ออัตราส่วนทางการเงินชนิดนี้ร้อยละ 100 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(B) ของอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เท่ากับ 0.204 ซึ่งถ้าอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเปลี่ยนไปร้อยละ 1 อัตราส่วนนี้จะเปลี่ยนแปลง 0.204 เท่า โดยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (B) ของอัตราเงินเฟ้อเท่ากับ 0.986 ซึ่งถ้าอัตราเงินเฟ้อเปลี่ยนไปร้อยละ 1 อัตราส่วนนี้จะเปลี่ยนแปลง 0.986 เท่า โดยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน

จากตารางที่ 7 จะพบว่าธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตร มีอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อเท่านั้น ที่มีผลกระทบต่ออัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน หากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อมีลักษณะที่สูงขึ้น จะทำให้มีผลกระทบต่ออัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน โดยที่อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อมีอิทธิพลต่อการไหลเข้าออกของเงินทุนในกิจการ รวมถึงสภาพคล่องของกิจการถ้าหากอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงจะส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีสภาพคล่องที่สูงขึ้นตามไปด้วย รวมถึงอัตราเงินเฟ้อก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้การประกอบธุรกิจได้รับผลกระทบจากสภาพคล่อง โดยที่อัตราเงินเฟ้อจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้กิจการจัดหาเงินสดจากการดำเนินงานได้เพียงพอหรือไม่ หากอัตราเงินเฟ้อสูงกิจการก็ต้องจัดหาเงินให้ได้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะต้องคำนึงถึงอัตราเงินเฟ้อเป็นส่วนประกอบในการพิจารณามูลค่าของเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 ดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

อัตราส่วน	ด้านอัตราส่วน														
	ด้านกระแสเงินสด	ด้านความคล่องตัว	ด้านประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์	ด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	ด้านความสามารถในการก่อหนี้										
คำสถิติ	CF/CL	CF/TL	QA/CL	CA/CL	CA/TA	WC/TA	NS/TA	OI/TA	OI/NS	NI/TA	NI/SE	TL/TA	SE/TK	RE/TA	MS/TL
ความสัมพันธ์(R)	-	-	-	-	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ(Adj R)	-	-	-	-	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สัมประสิทธิ์การถดถอย	-	-	-	-	-0.986	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ของอัตราเงินเฟ้อ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สัมประสิทธิ์การถดถอย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ของอัตราแลกเปลี่ยน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สัมประสิทธิ์การถดถอย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ของภาวะเจริญเติบโต	-	-	-	-	0.204	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ ระดับนัยสำคัญ 0.05

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่ผ่านมา สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้กำหนดวิธีปฏิบัติสำหรับการบันทึกบัญชีสำหรับเรื่องหนึ่ง ๆ หลายทางเลือก แต่ละวิธีส่งผลต่องบการเงินที่แตกต่างกัน และตัวเลขบางตัวเกิดจากการประมาณการ โดยผู้บริหารเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้วิธีปฏิบัติและประมาณการ ซึ่งส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในข้อมูลทางการบัญชี เช่น งบดุล งบกำไรขาดทุน นโยบายบัญชีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ลงทุนหรือผู้ใช้งบการเงินอื่น ๆ ใช้ในการประกอบการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ส่วนการเปิดเผยข้อมูลนั้นขึ้นอยู่กับว่าบริษัทต่าง ๆ เปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีเพียงพอหรือไม่ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริษัทในเรื่องของการรับรู้รายได้ การตีราคาสินค้าคงเหลือ รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ตลอดจนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ และการนำงบการเงินของธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรมาวิเคราะห์ โดยการใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ตีความ เปรียบเทียบและประเมินผลทางการเงิน รวมถึงการศึกษาผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจว่ามีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินอย่างไร เพื่อช่วยให้ผู้ที่สนใจได้ทราบถึงความเสี่ยงและผลตอบแทนซึ่งนำไปช่วยในการวางแผนการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การศึกษาในที่นี้ใช้วิธี การเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 20 บริษัทในช่วงปี พ.ศ. 2542-2546 รวมถึงข้อมูลดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจ กับ อัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน แล้วจึงนำผลลัพธ์ที่ได้มาทำการอ่านค่าและวิเคราะห์ผล โดยผลของการวิเคราะห์สามารถนำไปช่วยในการพยากรณ์ได้

นโยบายการบัญชีที่บริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรเลือกใช้

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ และหนี้สงสัยจะสูญตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญ พบว่าบริษัทส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรทำการเปิดเผยข้อมูลด้วยการแสดงมูลค่าสุทธิ โดยการเปิดเผยค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญในหมายเหตุ

ประกอบงบการเงินและแสดงค่าเผื่อนี้สิ่งสัยะจะสูญของลูกหนี้การค้า และลูกหนี้อื่นแยกออกจากกัน โดยมีแนวโน้มต่อปีเพิ่มสูงขึ้น การเปิดเผยนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ของกลุ่มบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรสำหรับบริษัทที่แสดงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการรับรู้รายได้ โดยจำแนกให้เห็นความชัดเจนของนโยบายการบัญชี โดยการรับรู้รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์การเกษตรเมื่อมีการส่งมอบสินค้า แต่ความแตกต่างในการเปิดเผยข้อมูลที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ มิได้กล่าวรูปแบบหรือลักษณะการเปิดเผยข้อมูลวิธีการรับรู้รายได้ไว้ ดังนั้นรูปแบบหรือลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลจึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละกิจการ

บริษัทในธุรกิจการเกษตรส่วนใหญ่ จะเลือกใช้วิธีถัวเฉลี่ยในการคำนวณต้นทุนสินค้าคงเหลือสำหรับสินค้าทุกประเภท สำหรับสินค้าระหว่างผลิตส่วนใหญ่ใช้วิธีต้นทุนมาตรฐาน ดังนั้นการที่บริษัทส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีถัวเฉลี่ย อาจจะเป็นเหตุมาจากเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกในการคำนวณการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการแปลงค่าของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 30 การปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการแปลงค่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่นิยมบันทึกรายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่เกิดขึ้นระหว่างปี บันทึก ณ วันที่เกิดรายการและเหตุการณ์ที่เกิด ณ วันที่ในงวด บันทึก ณ วันที่ในงวด

จากผลการศึกษาที่กล่าวในข้างต้นจะเห็นได้ว่า บริษัทมีการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในทางบัญชีหลายวิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับพิจารณาของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ซึ่งแต่ละวิธีการจะให้ผลแตกต่างกันไป จึงสมควรที่ผู้ใช้งบการเงินจะต้องพิจารณารายละเอียดในงบการเงินอย่างรอบคอบ เพื่อประโยชน์ในการใช้ตัดสินใจในด้านต่าง ๆ

ผลการศึกษาอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตร

จากการศึกษา สรุปผลได้ว่าภาพรวมของอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของอุตสาหกรรมการเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2546 ปรากฏว่าอัตราส่วนในกลุ่มกระแสเงินสด กลุ่มสภาพคล่อง มีอัตราลดลงในปี 2546 และอัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้มีอัตราส่วนที่ลดลง ซึ่งอาจเกิดจากการนำเงินทุนหมุนเวียนไปจ่ายชำระหนี้ในระยะสั้น ส่วนในด้านของประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์และอัตราส่วนประสิทธิภาพในการหากำไร ดังนั้นต้องมีการปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อจะได้ทำให้กำไรของบริษัทเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปการหาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจกับอัตราส่วนทางการเงิน โดยใช้วิธีวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นโดยดัชนีภาวะเศรษฐกิจที่จะนำมาใช้ใน 3 ประเภท ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อและอัตราแลกเปลี่ยน การหาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจทั้งสามประเภทกับอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 15 อัตราส่วน พบว่าอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร มีเพียงอัตราส่วนเดียวที่มีความสัมพันธ์กัน คืออัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และอัตราเงินเฟ้อ ส่วนอัตราแลกเปลี่ยนไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะประกอบไปด้วย ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาค้างนี้ ผู้ศึกษาพบว่า บริษัทที่มีลักษณะการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกันจะเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกัน และบริษัทบางส่วนไม่ได้ทำการเปิดเผยตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด ซึ่งบางเรื่องมีความสำคัญ และจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจงบการเงินได้มากขึ้น ดังนั้นผู้ใช้งบการเงินควรจะทำความเข้าใจกับรวมถึงมาตรฐานการบัญชีต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ในการอ่านงบการเงินได้เข้าใจมากขึ้น ผู้ใช้งบการเงินไม่ควรดูเฉพาะตัวเลขจากงบการเงินเท่านั้น ควรจะพิจารณาหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงนโยบายการบัญชีที่ใช้ ภาวะผูกพันต่าง ๆ เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน รวมถึงรายการที่ไม่ปกติผู้ใช้งบการเงินควรจะดูงบการเงินเปรียบเทียบกับย้อนหลังไปหลาย ๆ ปี เพื่อให้เห็นฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและความสม่ำเสมอ การใช้นโยบายการบัญชีเรื่องต่าง ๆ

ในส่วนของการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินพบว่ากลุ่มบริษัทในอุตสาหกรรมการเกษตรต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงาน เช่น ภาวะการณ์แข่งขันที่รุนแรง และมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ทางภาษี ซึ่งล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อยอดขายอีกทั้งบริษัทในอุตสาหกรรมการเกษตรมีต้นทุนขายที่ค่อนข้างสูง และมีแนวโน้มจะปรับราคาเพิ่มขึ้นอีก ด้วยเหตุนี้กลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการเกษตรจึงควรพยายามปรับปรุงหรือควบคุมในส่วนของคุณค่าของต้นทุนการผลิต และผล

การศึกษา ยังพบอีกว่ากลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรยังมีสภาพคล่องในรูปของ รัคค่า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในปริมาณที่ต่ำ ด้วยเหตุนี้กลุ่มธุรกิจต่าง ๆ จึงควรพยายามปรับปรุงให้มีกระแสเงินสดจากกิจการดำเนินงานให้สูงขึ้น

ในส่วนข้อมูลทางการเงินที่นำมาศึกษามีข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล ซึ่งมีระยะเวลาสั้น คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2542-2546 ในการคาดการณ์แนวโน้มต่าง ๆ อาจมองภาพได้ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ซึ่งขอเสนอแนะให้ผู้สนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้ต่อไปควรมีการเก็บข้อมูลให้ได้ในปริมาณที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษามาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ ๆ ทั้งในด้านของนโยบายการบัญชีที่บริษัทในธุรกิจการเกษตรเลือกใช้และการเปิดเผยข้อมูล เนื่องจากในปัจจุบันมีมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ ๆ ประกาศใช้จำนวนมากซึ่งมีทั้งมาตรฐานการบัญชีที่ออกมาใช้แทนมาตรฐานฉบับเก่าและมาตรฐานการบัญชีที่เพิ่งประกาศใช้ใหม่
2. ควรศึกษาถึงผลจากการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีที่มีต่องบการเงินเพราะการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีแต่ละเรื่องจะส่งผลกระทบต่องบการเงินที่แตกต่างกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะเป็นการตกแต่งตัวเลขทางงบการเงิน เพื่อให้งบการเงินแสดงฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น
3. ควรศึกษาการเลือกใช้และการเปิดเผยนโยบายการบัญชีรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีในอุตสาหกรรมอื่นที่มีลักษณะการดำเนินงานเฉพาะและน่าสนใจ ทั้งนี้เนื่องจากยังมีอุตสาหกรรมอีกหลายอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษา

บรรณานุกรม

- จิราภรณ์ ชาววัง. 2543. อัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินและผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่มีต่ออุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ พลังงานและสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2546. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน 2546. (ไม่ระบุสำนักพิมพ์)
- นันทวัฒน์ นพรัตนวงศ์ และคณะ. 2540. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางบัญชีกับค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบของหุ้นสามัญในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย. กรุงเทพมหานคร: การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชู โภธิปริสุทธิ. 2543. อัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงิน และผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่มีต่ออุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า. กรุงเทพมหานคร: การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชัย มีปัญญาประเสริฐ. 2532. นโยบายการบัญชีของค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสำหรับธุรกิจเหมืองลิกไนต์. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนิดา ลิ้มวราภัส. 2544. นโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพชร ชุมทรัพย์ ศ.. 2546. วิเคราะห์งบการเงิน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์. 2544. นโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันเพชร. 2547. ทฤษฎีการบัญชี (พิมพ์ครั้งที่ 10).
กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.

ยุพา จิตรวรโชติ. 2541. นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว.
กรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรรณวิษา สายใหม่. 2543. นโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีของ
บริษัทในอุตสาหกรรมการเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศินีย์ สังข์รัมย์. 2527. การตลาดสินค้าเกษตร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2546. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ (พิมพ์ครั้งที่ 12).
กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2547. มาตรฐานการบัญชีของไทย
ฉบับรวมเล่ม (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: บริษัท
พี. เอ. ลิฟวิง จำกัด.

สมยศ นาวิการ. 2539. การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ผู้จัดการ.

สุธรรม โอฟารกิจอนันต์. 2542. ผลกระทบของข้อมูลข่าวสารและเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจต่อ
ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์ในช่วง 12 เดือนแรกหลังค่าเงินบาทลอยตัว. กรุงเทพมหานคร:
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 1 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินหมุนเวียน

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.137	0.163	0.206	0.106	0.242
Cfresh	0.003	0.004	0.074	0.417	0.394
Choti	0.003	0.117	0.049	0.302	2.480
Cm	1.827	2.855	2.422	5.160	3.504
Cpf	0.024	0.025	0.101	0.176	0.016
Cpi	0.234	0.155	0.094	0.007	0.014
D-mark	0.007	0.012	0.015	0.009	0.019
Gfpt	0.197	0.008	0.041	0.005	0.003
Lee	1.022	0.626	0.307	1.426	0.082
Ppc	0.007	0.053	0.260	0.085	0.263
Prg	0.005	0.004	0.007	0.006	0.241
Sh	0.128	0.177	0.267	0.063	0.035
Ssf	0.042	0.034	0.070	0.034	0.097
Sta	0.293	0.179	0.246	0.237	0.211
T-luxe	0.042	0.375	0.189	0.262	0.064
Taf	0.190	0.338	0.161	0.486	1.211
Trs	0.011	0.007	0.030	0.013	0.010
Trubb	0.020	0.048	0.027	0.006	0.012
Upoic	0.701	0.426	0.849	1.072	1.848
Uvan	0.446	0.177	-	-	-
Average	0.267	0.295	0.285	0.520	0.566
Max	1.827	2.855	2.422	5.160	3.504
Min	0.003	0.004	0.007	0.005	0.003
S.D.	0.453	0.644	0.552	1.187	0.990

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้เฉพาะเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ตามการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 2 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อหนี้สินรวม

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.064	0.100	0.119	0.06	0.242
Cfresh	0.003	0.003	0.069	0.379	0.301
Choti	0.003	0.117	0.049	0.302	2.480
Cm	1.827	2.855	2.422	5.160	3.504
Cpf	0.015	0.009	0.010	0.056	0.016
Cpi	0.207	0.126	0.074	0.005	0.008
D-mark	0.004	0.007	0.005	0.003	0.010
Gfpt	0.137	0.008	0.039	0.005	0.003
Lee	1.022	0.626	0.307	1.426	0.082
Ppc	0.007	0.053	0.254	0.079	0.231
Prg	0.004	0.003	0.006	0.006	0.241
Sh	0.094	0.129	0.170	0.063	0.035
Ssf	0.039	0.031	0.061	0.030	0.096
Sta	0.146	0.129	0.195	0.211	0.180
T-luxe	0.041	0.375	0.189	0.163	0.041
Taf	0.190	0.338	0.161	0.486	1.211
Trubb	0.019	0.048	0.023	0.004	0.008
Upoic	0.701	0.426	0.829	1.072	1.848
Uvan	0.341	0.085	-	-	-
Average	0.239	0.284	0.264	0.493	0.532
Max	1.827	2.855	2.422	5.160	3.504
Min	0.003	0.003	0.005	0.003	0.003
S.D.	0.467	0.647	0.555	1.161	0.973

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 3 อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อหนี้สินหมุนเวียน

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	1.633	1.009	1.271	1.188	0.696
Cfresh	0.210	0.274	0.442	1.865	1.323
Choti	0.436	1.094	1.139	1.898	5.539
Cm	3.325	5.535	7.285	6.080	4.302
Cpf	0.264	0.705	1.669	0.737	0.169
Cpi	0.564	0.481	0.329	0.319	0.505
D-mark	0.511	0.355	0.579	0.639	0.580
Gfpt	0.471	0.204	0.403	0.192	0.164
Lee	1.717	1.442	2.394	2.242	0.467
Ppc	0.372	0.541	0.735	0.648	0.486
Prg	0.130	0.169	0.088	0.168	0.396
Sh	0.414	0.484	0.602	0.295	0.263
Ssf	0.313	0.300	0.337	0.305	0.310
Sta	1.075	0.790	0.559	0.516	0.577
T-luxe	3.303	2.716	1.470	1.074	0.572
Taf	1.607	2.556	1.658	3.435	4.756
Trs	0.225	0.251	0.314	0.185	0.188
Trubb	0.314	0.363	0.620	0.488	0.467
Upoic	0.851	0.737	1.363	2.039	2.194
Uvan	3.153	0.994	-	-	-
Average	1.044	1.050	1.224	1.280	1.261
Max	3.325	5.535	7.285	6.080	5.539
Min	0.130	0.169	0.088	0.168	0.164
S.D.	1.072	1.272	1.589	1.467	1.683

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่หรือใช้เพื่อการพาณิชย์โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 4 อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	3.165	2.341	2.498	2.203	1.179
Cfresh	1.872	1.719	2.532	4.477	3.107
Choti	3.389	6.501	5.326	11.828	15.240
Cm	6.421	8.630	10.303	8.917	7.986
Cpf	0.837	1.370	5.041	2.491	0.829
Cpi	1.419	1.038	0.873	0.981	1.460
D-mark	1.139	0.835	1.294	1.276	1.359
Gfpt	1.232	0.473	0.882	0.417	0.347
Lee	3.528	3.204	4.563	3.513	1.010
Ppc	1.220	1.441	1.385	1.457	1.334
Prg	0.634	0.460	0.618	0.834	1.408
Sh	1.100	1.190	1.200	0.737	0.498
Ssf	0.818	0.999	1.047	0.983	0.779
Sta	2.188	1.303	1.061	1.047	1.148
T-luxe	5.268	4.503	2.418	2.559	1.411
Taf	2.688	4.108	3.616	5.908	8.383
Trs	1.258	1.177	1.160	1.110	0.980
Trubb	0.852	0.948	1.139	1.486	1.364
Upoic	0.990	0.672	1.198	1.700	2.225
Uvan	3.881	1.158	-	-	-
Average	2.195	2.204	2.534	2.838	2.739
Max	6.421	8.63	10.303	11.828	15.24
Min	0.634	0.460	0.618	0.417	0.347
S.D.	1.618	2.174	2.398	3.035	3.773

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 5 อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.639	0.670	0.682	0.721	0.701
Cfresh	0.837	0.836	0.828	0.749	0.718
Choti	0.613	0.585	0.606	0.645	0.666
Cm	0.562	0.559	0.556	0.553	0.563
Cpf	0.171	0.195	0.203	0.267	0.179
Cpi	0.326	0.348	0.262	0.357	0.349
D-mark	0.378	0.319	0.309	0.299	0.358
Gfpt	0.171	0.115	0.155	0.098	0.072
Lee	0.318	0.269	0.312	0.372	0.258
Ppc	0.808	0.822	0.859	0.870	0.860
Prg	0.224	0.160	0.226	0.313	0.313
Sh	0.541	0.581	0.504	0.529	0.419
Ssf	0.328	0.459	0.332	0.411	0.491
Sta	0.632	0.500	0.319	0.411	0.363
T-luxe	0.450	0.402	0.430	0.366	0.365
Taf	0.706	0.699	0.728	0.734	0.760
Trs	0.688	0.668	0.609	0.653	0.696
Trubb	0.522	0.466	0.337	0.374	0.407
Upoic	0.214	0.137	0.208	0.264	0.341
Uvan	0.454	0.161	-	-	-
Average	0.479	0.448	0.446	0.473	0.467
Max	0.837	0.836	0.859	0.870	0.86
Min	0.171	0.115	0.155	0.098	0.072
S.D.	0.208	0.230	0.221	0.207	0.215

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 6 อัตราเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.437	0.384	0.409	0.394	0.107
Cfresh	0.390	0.350	0.501	0.587	0.487
Choti	0.432	0.495	0.492	0.591	0.622
Cm	0.474	0.495	0.502	0.491	0.492
Cpf	0.033	0.053	0.163	0.160	-0.037
Cpi	0.096	0.013	0.038	0.007	0.110
D-mark	0.046	0.063	0.070	0.065	0.095
Gfpt	0.032	0.129	0.052	0.136	-0.134
Lee	0.228	0.185	0.244	0.266	0.003
Ppc	0.146	0.252	0.239	0.273	0.215
Prg	0.129	0.188	0.140	0.062	0.0091
Sh	0.049	0.093	0.084	0.189	-0.423
Ssf	0.073	-	0.015	0.007	-0.104
Sta	0.343	-	0.018	0.018	0.047
T-luxe	0.365	0.313	0.252	0.223	0.106
Taf	0.443	0.529	0.527	0.610	0.670
Trs	0.141	0.101	0.084	0.065	-0.014
Trubb	0.091	0.026	0.041	0.122	0.109
Upoic	0.002	0.067	0.034	0.109	0.188
Uvan	0.337	0.022	-	-	-
Average	0.182	0.156	0.181	0.188	0.134
Max	0.474	0.529	0.527	0.610	0.67
Min	-0.129	-0.188	-0.140	-0.189	-0.423

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่สู่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 7 อัตราส่วนขายสุทธิต่อสินทรัพย์รวม

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.647	0.526	0.577	0.635	0.638
Cfresh	0.219	0.381	0.359	0.905	0.673
Choti	0.411	0.696	0.659	0.691	0.984
Cm	0.189	0.112	0.156	0.221	0.260
Cpf	0.146	0.120	0.150	0.167	0.170
Cpi	0.295	0.393	0.299	0.316	0.455
D-mark	0.153	0.181	0.215	0.281	0.411
Gfpt	0.274	0.260	0.374	0.261	0.231
Lee	0.338	0.340	0.297	0.357	0.279
Ppc	0.598	0.891	0.905	1.435	0.994
Prg	0.114	0.180	0.145	0.209	0.213
Sh	0.411	0.399	0.388	0.390	0.611
Ssf	0.379	0.406	0.364	0.687	0.722
Sta	0.562	0.580	0.360	0.426	0.506
T-luxe	0.368	0.279	0.227	0.290	0.460
Taf	0.618	0.588	0.440	0.432	0.361
Trs	0.476	0.554	0.718	0.647	0.523
Trubb	0.304	0.274	0.353	0.305	0.217
Upoic	0.117	0.094	0.187	0.213	0.205
Uvan	0.289	2.043	-	-	-
Average	0.345	0.465	0.378	0.467	0.469
Max	0.647	2.043	0.905	1.435	0.994
Min	0.114	0.094	0.145	0.167	0.170

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับงานศึกษาไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 8 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.041	0.024	0.045	0.021	0.053
Cfresh	0.029	0.035	0.073	0.104	0.036
Choti	0.026	0.029	0.022	0.074	0.079
Cm	0.012	0.030	0.001	0.047	0.040
Cpf	0.001	0.012	0.022	0.036	0.034
Cpi	0.061	0.032	0.038	0.011	0.047
D-mark	0.010	0.003	0.010	0.001	0.037
Gfpt	0.010	0.010	0.082	0.034	0.015
Lee	0.046	0.034	0.043	0.112	0.079
Ppc	0.034	0.024	0.045	0.057	0.027
Prg	0.021	0.017	0.007	0.015	0.025
Sh	0.027	0.015	0.003	0.019	0.002
Ssf	0.021	0.001	0.008	0.064	0.053
Sta	0.036	0.028	0.020	0.014	0.019
T-luxe	0.008	0.007	0.013	0.022	0.055
Taf	0.033	0.060	0.033	0.035	0.010
Trs	0.009	0.031	0.014	0.044	0.053
Trubb	0.019	0.027	0.039	0.078	0.031
Upoic	0.013	0.011	0.002	0.029	0.081
Uvan	0.013	0.287	-	-	-
Average	0.017	0.029	0.026	0.043	0.032
Max	0.061	0.287	0.082	0.112	0.081
Min	0.029	0.035	0.010	0.001	0.037

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการค้าเท่านั้น อนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 9 อัตราส่วนกำไรต่อยอดขายสุทธิ

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.063	0.045	0.077	0.034	0.084
Cfresh	0.130	0.092	0.202	0.115	0.053
Choti	0.064	0.041	0.034	0.107	0.081
Cm	0.062	0.265	0.005	0.213	0.154
Cpf	0.009	0.097	0.150	0.215	0.198
Cpi	0.207	0.082	0.126	0.036	0.102
D-mark	0.068	0.016	0.146	0.003	0.091
Gfpt	0.035	0.038	0.219	0.132	0.063
Lee	0.135	0.099	0.145	0.313	0.284
Ppc	0.057	0.027	0.049	0.040	0.027
Prg	0.185	0.092	0.046	0.070	0.119
Sh	0.066	0.037	0.008	0.049	0.004
Ssf	0.056	0.003	0.021	0.094	0.073
Sta	0.063	0.049	0.055	0.034	0.038
T-luxe	0.022	0.026	0.055	0.075	0.120
Taf	0.053	0.101	0.075	0.082	0.029
Trs	0.019	0.057	0.019	0.068	0.101
Trubb	0.062	0.097	0.110	0.257	0.143
Upoic	0.110	0.121	0.008	0.137	0.398
Uvan	0.046	0.140	-	-	-
Average	0.050	0.039	0.065	0.109	0.085
Max	0.207	0.14	0.219	0.313	0.398
Min	0.130	0.265	0.146	0.003	0.143
S.D.	0.078	0.089	0.083	0.084	0.123

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 10 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.116	0.057	0.093	0.064	0.095
Cfresh	0.015	0.014	0.230	0.287	0.125
Choti	0.011	0.005	0.061	0.208	0.218
Cm	0.087	0.084	0.165	0.179	0.208
Cpf	0.049	0.060	0.093	0.102	0.132
Cpi	0.112	0.148	0.048	0.015	0.142
D-mark	0.036	0.014	0.019	0.032	0.031
Gfpt	0.061	0.155	0.230	0.038	0.075
Lee	0.135	0.145	0.157	0.228	0.230
Ppc	0.002	0.053	0.078	0.144	0.093
Prg	0.037	0.005	0.047	0.031	0.069
Sh	0.023	0.030	0.038	0.107	0.056
Ssf	0.022	0.008	0.091	0.123	0.058
Sta	0.026	0.054	0.043	0.026	0.039
T-luxe	0.083	0.073	0.102	0.121	0.120
Taf	0.238	0.294	0.210	0.152	0.050
Trs	0.020	0.009	0.01	0.062	0.008
Trubb	0.007	0.051	0.079	0.100	0.019
Upoic	0.179	0.053	0.108	0.142	0.357
Uvan	0.323	0.285	-	-	-
Average	0.068	0.079	0.098	0.114	0.104
Max	0.323	0.294	0.23	0.287	0.357
Min	0.036	0.008	0.019	0.015	0.056
S.D.	0.095	0.087	0.071	0.075	0.098

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 11 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.204	0.107	0.177	0.151	0.235
Cfresh	0.030	0.029	0.354	0.351	0.180
Choti	0.013	0.005	0.069	0.220	0.228
Cm	0.095	0.090	0.174	0.191	0.224
Cpf	0.074	0.098	0.160	0.154	0.169
Cpi	0.152	0.252	0.078	0.030	0.249
D-mark	0.116	0.040	0.057	0.092	0.065
Gfpt	0.076	0.206	0.281	0.051	0.103
Lee	0.149	0.159	0.168	0.255	0.308
Ppc	0.007	0.123	0.214	0.400	0.348
Prg	0.066	0.009	0.082	0.054	0.089
Sh	0.068	0.091	0.112	0.379	0.353
Ssf	0.039	0.016	0.144	0.232	0.159
Sta	0.062	0.115	0.069	0.046	0.062
T-luxe	0.091	0.080	0.124	0.158	0.202
Taf	0.323	0.355	0.262	0.173	0.055
Trs	0.044	0.022	0.024	0.163	0.029
Trubb	0.019	0.100	0.123	0.161	0.035
Upoic	0.228	0.066	0.131	0.168	0.422
Uvan	0.381	0.401	-	-	-
Average	0.083	0.116	0.142	0.180	0.144
Max	0.381	0.401	0.354	0.400	0.422
Min	0.116	0.016	0.057	0.03	0.353
S.D.	0.128	0.112	0.094	0.108	0.167

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 12 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.432	0.467	0.472	0.576	0.594
Cfresh	0.484	0.512	0.351	0.184	0.303
Choti	0.181	0.090	0.114	0.055	0.044
Cm	0.087	0.065	0.054	0.062	0.070
Cpf	0.337	0.383	0.416	0.337	0.215
Cpi	0.260	0.413	0.383	0.494	0.428
D-mark	0.690	0.644	0.664	0.653	0.529
Gfpt	0.200	0.247	0.184	0.265	0.267
Lee	0.090	0.084	0.068	0.106	0.255
Ppc	0.662	0.571	0.634	0.641	0.732
Prg	0.436	0.432	0.428	0.417	0.222
Sh	0.665	0.674	0.662	0.718	0.842
Ssf	0.440	0.503	0.363	0.469	0.634
Sta	0.578	0.533	0.379	0.440	0.371
T-luxe	0.088	0.089	0.178	0.230	0.405
Taf	0.263	0.170	0.201	0.124	0.091
Trs	0.553	0.590	0.577	0.620	0.716
Trubb	0.638	0.496	0.353	0.378	0.451
Upoic	0.216	0.203	0.174	0.155	0.153
Uvan	0.153	0.289	-	-	-
Average	0.373	0.373	0.350	0.364	0.385
Max	0.690	0.674	0.664	0.718	0.842
Min	0.087	0.065	0.054	0.055	0.044
S.D.	0.211	0.202	0.196	0.217	0.238

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 14 อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.295	0.247	0.237	0.140	0.110
Cfresh	0.083	0.099	0.438	0.509	0.382
Choti	0.627	0.697	0.686	0.761	0.751
Cm	0.670	0.678	0.684	0.652	0.607
Cpf	0.249	0.241	0.250	0.197	0.223
Cpi	0.175	0.179	0.226	0.164	0.213
D-mark	0.089	0.128	0.111	0.128	0.149
Gfpt	0.205	-	-	-	-
Lee	0.084	0.235	0.424	0.402	0.229
Ppc	0.174	0.236	0.190	0.152	0.010
Prg	0.119	0.123	0.172	0.198	0.227
Sh	0.828	0.733	0.869	0.853	0.867
Ssf	0.105	0.215	0.309	0.233	0.135
Sta	0.213	0.264	0.323	0.273	0.288
T-luxe	0.219	0.196	0.179	0.194	0.176
Taf	0.338	0.393	0.358	0.435	0.357
Trs	0.224	0.232	0.183	0.187	0.160
Trubb	0.151	0.232	0.284	0.240	0.160
Upoic	0.161	0.086	0.167	0.240	0.298
Uvan	0.252	0.180	-	-	-
Average	0.180	0.207	0.242	0.236	0.200
Max	0.670	0.697	0.686	0.761	0.751
Min	0.828	0.733	0.869	0.853	0.867
S.D.	0.285	0.282	0.322	0.327	0.320

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 15 อัตราส่วนราคาตลาดหุ้นสามัญต่อหนี้สินรวม

บริษัท	2546	2545	2544	2543	2542
Asian	0.430	0.411	0.394	0.316	0.319
Cfresh	0.545	0.462	0.439	1.237	0.769
Choti	0.728	1.598	1.186	2.279	3.178
Cm	0.679	0.972	1.189	1.128	1.121
Cpf	0.709	0.527	0.383	0.457	0.750
Cpi	0.551	0.451	0.477	0.323	0.391
D-mark	0.099	0.109	0.105	0.105	0.190
Gfpt	0.630	0.576	0.894	0.718	0.744
Lee	1.868	2.104	2.614	1.638	0.686
Ppc	0.227	0.312	0.255	0.299	0.324
Prg	0.095	0.121	0.126	0.154	0.300
Sh	1.207	1.084	1.256	1.089	0.840
Ssf	0.339	0.237	0.418	0.299	0.273
Sta	0.181	0.214	0.443	0.367	0.506
T-luxe	2.956	3.001	1.358	1.007	0.459
Taf	0.531	0.894	0.763	1.237	2.130
Trs	0.086	0.075	0.080	0.063	0.047
Trubb	0.103	0.172	0.318	0.311	0.268
Upoic	1.446	1.769	1.926	1.983	1.808
Uvan	1.408	-	-	-	-
Average	0.741	0.794	0.770	0.790	0.795
Max	2.956	3.001	2.614	2.279	3.178
Min	0.086	0.075	0.080	0.063	0.047
S.D.	0.724	0.800	0.675	0.661	0.787

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 16 อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญของอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรเปรียบเทียบ 5 ปี

ปี	ด้านกระแสเงินสด		ด้านความคล่องตัว				ด้านประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์				ด้านอัตราส่วนประสิทธิภาพในการทำกำไร				ด้านความสามารถในการก่อหนี้			
	CF/CL	CF/TL	CA/CL	QA/CL	CA/TA	WC/TA	NS/TA	OI/TA	OI/NS	NI/TA	NI/SE	TL/TA	SE/TK	RE/TA	MS/TL			
2542	0.566	0.532	2.739	1.261	0.467	0.134	0.469	0.032	0.085	0.104	0.144	0.385	0.918	0.200	0.795			
2543	0.520	0.493	2.838	1.280	0.473	0.188	0.467	0.043	0.109	0.114	0.180	0.364	0.885	0.236	0.790			
2544	0.285	0.251	2.534	1.224	0.446	0.181	0.378	0.026	0.065	0.098	0.142	0.350	0.878	0.242	0.770			
2545	0.295	0.270	2.204	1.050	0.448	0.156	0.465	0.029	0.039	0.079	0.116	0.373	0.891	0.207	0.794			
2546	0.267	0.227	2.195	1.044	0.479	0.182	0.345	0.017	0.050	0.068	0.083	0.373	0.888	0.180	0.741			

ตารางผนวกที่ 17 ลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร

รายชื่อบริษัท	ลักษณะการดำเนินธุรกิจ
1. ห้องเย็นเอเซียเน็ ซีฟู้ด	ธุรกิจอาหารแช่แข็ง (กุ้งสดและปลาสด)
2. ซีเฟรช อินดัสตรี	ผลิตและจำหน่ายอาหารสัตว์แช่แข็ง
3. ห้องเย็นโชติวัฒน์ หาดใหญ่	บริการห้องเย็นแช่แข็ง
4. เชียงใหม่โพรเซ้นฟู้ด	ธุรกิจผลิตและจำหน่ายผลไม้และผลไม้แช่แข็ง
5. เจริญโภคภัณฑ์อาหาร	ธุรกิจผลิตและจำหน่ายสัตว์และฟาร์มกุ้งและทำธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมผลิตและจำหน่ายอาหารสำเร็จรูปและฟาร์มเลี้ยงสัตว์
6. ชุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม	ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มและผลพลอยได้จากน้ำมันปาล์ม
7. พันธุ์สุกรไทย-เดนมาร์ค	ธุรกิจจำหน่ายสุกร
8. จีเอฟพีที	จำหน่ายไก่สดแช่แข็งและไก่แปรรูป
9. ลีพัฒนาผลิตภัณฑ์	ธุรกิจผลิตและจำหน่ายสัตว์
10. แพ็คฟู้ด	ธุรกิจบริการห้องเย็น
11. ปทุมโรซมิล แอนด์ แกรนารี	ธุรกิจจำหน่ายข้าว
12. ซีฮอर्स	ธุรกิจอาหารแช่แข็ง
13. สุรพล ฟู้ดส์	ผลิตและจำหน่ายอาหารทะเลแช่แข็ง
14. ศรีตรังแอมโกร อินดัสตรี	ผลิตและจำหน่ายยางแผ่นรมควันและส่วนงานผลิตและจำหน่ายน้ำยางข้น
15. ไทยลักษ์ เอ็นเตอร์ไพรส์	ผลิตและจำหน่ายอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์แช่แข็ง
16. ไทยอกริ ฟู้ดส์	ธุรกิจผลิตและส่งออกผัก ผลไม้แช่แข็ง และผลิตภัณฑ์จากผักและผลไม้
17. ตรังผลิตภัณฑ์อาหารทะเล	ธุรกิจแปรรูปและจัดจำหน่ายอาหารทะเลแช่แข็ง อาหารกึ่งสำเร็จรูป และอาหารสำเร็จรูป
18. ไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์ คอร์ปอเรชั่น	ผลิตและจำหน่ายยาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 17 (ต่อ)

รายชื่อบริษัท	ลักษณะการดำเนินธุรกิจ
19. สหอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม	ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์ม และผลพลอยได้จากน้ำมันปาล์ม
20. ยูนิชวานิชน้ำมันปาล์ม	ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์ม และ เมล็ดพันธุ์ปาล์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ-นามสกุล : นางสาวสุชาดา ชาญสง่าเวช
- วันเดือนปีเกิด : 11 เมษายน พ.ศ.2516
- สถานที่เกิด : กรุงเทพมหานคร
- ประวัติการศึกษา : บัณฑิตบัณฑิต ปีการศึกษา 2538
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ประวัติทำงาน : พ.ศ. 2538-ปัจจุบัน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานในพระองค์
โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้